

౩౦౧౪౧౦

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును

VOL. 6. } చెన్నపట్టణము 1919 వ సం॥ ఏప్రిల్ నెల 15 వ తేది మంగళవారము } NO. 12.
నంపుటము. ౩ } సిద్ధార్థినామ సంవత్సర చైత్ర మాస శుద్ధ పౌర్ణమి గా. } సంచిక ౧౨

జాతకమార్తాండము. (1565)

ఈ గ్రంథము నూతన గ్రంథము. దీనిలో 1 జాతకప్రశంస 2 గోచార ప్రశంస అని 2 భాగములు గలవు. ఈ గ్రంథము దగ్గర నున్న యెడల ఉద్యోగస్థులు, స్కూలు పిల్లలు, వర్తకులు, వ్యవహారస్థులు, వ్యవసాయదార్లు మొదలైన యావన్మంది జనులు ఎవరికి కావలసిన లంకములు వారు వేరు వేరుగా ఎప్పటి కప్పుడు ప్రతినెలలోను ప్రతిసంవత్సరములోను జరుగు సంగతులు సులభముగా తెలిసికొనవచ్చును. ఎవరి జాతకము వారు పూర్తిగా వ్రాసికొన వచ్చును. దీనిలో అనేకమైన అనుభవజాతకములు చక్రములతోను ఉదాహరణములతోను బోధన పూర్వకముగాను శాస్త్ర సమ్మతముగాను వ్రాయబడినవి. దీనివలె పోస్టుఖర్చులు సహితము రు 2-8-0. ముందుగా రు 1 టీ అడ్వాన్సు పంపినయెడల తక్కిన రు 1-8-0 లకు ఈ గ్రంథము వీ. పీ. గా వంపబడును. ఈ గ్రంథము ఋజువు గా లేదని వాదించినవారికి తిరిగి సొమ్ము యిచ్చి వేయబడును. ప్రతులు స్వల్పముగా నుండుటచేతను కావలసినవారు 1, 2 మాసములలో పుగానే దరఖాస్తులు పంపవలెను.

ఆకెళ్ల - వెంకటేశాస్రి,
గోపాలపురం, కొత్తపేట పోస్టు, గోదావరిజిల్లా.

నర్వవృశ్చిక విషసంజీవిని.

(రిజిస్టర్డ్ ట్రేడు మార్కు) 586
శ్రీ. భిమతో నయ్యవారు సంత్వేదముతో పోపురుడు.
సుజనులేదని చూపుచేయువారలకు రూ 100 ఇవ్వాలి.

ఇది ప్రతి కుటుంబమునకు చుండ నలసిన యావృశ్చికము. అంగ్ల యూరప్, తేలియన్ ద్వయలతో పాగ ప్రగాంచబడియున్నది. ఎన్ని దినములు ఉంచినను మందు గుణమునూరును. తేలునకు మూలము కాక ఎలక, కుక్క, పాము, ఇట్టి మొదలగు విషబంతువుల కాటులకు నువ్వు గింపును. కల పాకెట్ 1-5 0-8-0 పోస్తేజి 0-8-0. 1 డబ్బా పాకెట్ కల రూ 5-0-0. పోస్తేజి నేలు.

ఒకపాకెట్ 2 ప్యాకెట్లు రిప్పించుకొనవారికి పోస్తేజి ఇవ్వాలి. కర్రకులకు 100కి 25 రూపాయలు కమిషన్ నియ్యబడును. చిరునామా:— ధనలక్ష్మి ౩౦ పెన్సి, 1.6 కంకటికేమెట్రి సిద్ధి, పాపారామేట పోస్టు, మదరాసు.

126 అద్భుత నివారిణి.

ప్రొఫెసర్ జేమ్సుగారి ఎలెక్ట్రో టానిక్ తెరల్లు

ఇది బలహీనులకును నీరసులకును మందు. నిద్ర తేకుండుట, జ్ఞాపకము తక్కువగను, మెదడు దిమ్మగా నుండుట, కనియందెంతమాత్ర మిచ్చలేకుండుట, నిస్సక్తుత, బలహీనము, జియూసము, కుక్కనవ్వుపొగొట్టును. విద్యార్థులకు, ఉపాధ్యాయులకు గుమస్తాలకు వర్తకులకు, మనోవ్యాధులకు, మొదలగు వారికి ప్రశస్తమైనమందు; బలమును గలిగించును. అనేక కేలమంది ఇందువలన బాగుపడినవారు. నీవుకూడ నేటిదినము ఒక బుడ్డిని కొని వానిమోస్తరు ఒకమారు పరీక్షింపుము.

25 మాత్రల బుడ్డి 1-5 రూ. 1-4-0
40 " " " 2-0-0
చవినము! పరిమళ ద్రవ్యముల రాజు నవీనము!

ఆటో దిల్ బహార్

జునోరమ్యముగాను కొంతకాల ముందునట్టి ఆపూర్వ వాసనయును కలదు. ఆలోకహాల్ సారాయి మొదలగువాటి యొక్క సంబంధము జూత్రిగాలేదు. చేతిగుడ్డతో గాని చొక్కాయు మైనగాని 2-3 చుక్కలు విడిచినంతట ఒక నందన వనము మధ్యలోనుంటే యెంత సుఖమయిన వాసనను అనుభవించ వచ్చునో అంత అనుభవించును. ఇతర వాసనలు దీనివేయుండినా యీ ఆటోదిల్ బహార్ యొక్క వాసన ప్రాధాన్యముగా నిలుచును. ఈదినమే ఒకబుడ్డికి వ్రాసి పంపుము. కల 1/2 డ్రాము బుడ్డి 1-5 రూ. 0-8-0
" 1 డ్రాము బుడ్డి 1-5 " 0-12-0
" 1/2 అవున్సుబుడ్డి 1-5 " 2-0-0 } వి.పి. చార్జ్ రూ. 0-4-0
అంగ్లోయిండియన్ డ్రగ్ అండు కెమికల్ కంపెనీ.

వల స్వల్పము! సీసా 1-5 0-8-0 అణాలు మాత్రమే!! గుణ మధికము!!
పంచభావను చూచికొనిన మోసము కలుగదు.

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పలకు జనము పరమాషధము.

తలనొప్పలమాన్యును. వాయువుపోట్లబాపును. పార్శ్వపునెప్పల బారదోలును. పోట్లను బోగొట్టును. ఇది యది యననేల నకలవిధమైన నొప్పలకు సంజీవినివంటిది. కనమూలికలతో హిందూజాతీయమందు తయారు చేయబడు మంచిమందు. దీనిని విజేతములలోని అనేకము వాడుచున్నారు. గొప్పగొప్ప వారిచే కేలకునేలు యోగ్యతా కరములు పొందియున్నది. అన్ని దుశాణుములలోను చిక్కగలదు. ఒకసారి పరీక్షించి చూడుడు.

తామర తైలము
తామర, తీట, ఏనుగగజ్జి, దురద, ఉంగరములవంటిచుట్టు, రసికారుట, పెంట్లుక లూడిపోవుట మొదలగు చర్మరోగములను నాశనము చేయుగలదు. రాజారాజి బొమ్మను చూచికొనుట మంచిది. కల 0-6-0 య మాత్రమే.

మోహినీ తైలము
శ్రీ పురుషులు వాడుటకు యోగ్యమైనది. ర కులములు నూనెగల సీసా 1-5 రూ 0-12-0.

దంతచూర్ణము
కంటిసొప్పలకు దివ్యవృక్షము; నువాసనగలిగియుండును. సర్వసామాన్యముగ వాడుటకు తగియున్నది. డబ్బి 1-5 కల 0-2-0; 12-5 రూ 1-2-0 య.

అమృతాంజనము డి పో,
109, ఫ్రేరిరోడ్డు, పోస్టు, బొంబాయి. 6, తంబుకెట్టి వీధి, మద్రాసు.

ఆంధ్రోద్యమము.
మొదటి యొ దాండ్ర మహాజనసభలయందలి సన్మాన సంఘాధ్యక్షుల, సభాధ్యక్షుల, యువనా్యనములు, వారి శిరపటములు, సభా శిర్యానములగుంపు. కల రూ 1-8-0. పోస్తేజి నేలు.
అంత్ర పత్రికా కార్యాలయము, 7, కంబుకెట్టివీధి, మదరాసు.

రంగుల చిత్ర పటము
ప్రతి 1-5 0-1-0 12 ప్రతులకు 0-9-0.
వి. పి. ఖర్చులు ప్రత్యేకము.
ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, పోస్టు లాక్సు 212 మదరాసు.

రెండవసర్కిల్ ఎడ్యుకేషనల్ ప్రథమ కాన్ఫరెన్సు

గుంటూరులో సమావేశము.

ప్రథమసభ.

ఈ నెల 11 వ తేది శుక్రవారమునాడు విద్యాసభకా తేజి హాలులో 11 గంటలకు సమావేశమయినది. ఈ సభకు అధ్యక్షులయిన డబ్ల్యు. బి. బ్రహ్మర్షి రెండవసర్కిల్ యొక్క సెక్రటరీగాని బొంబాయి వాడ్యూయల్ మోటారుబండిపై వెక్కిరించి సవాల్ చేయుచు వచ్చిరి.

ఈ సభలలోనున్న 60 ముఖ్యముగా ప్రతినిధులు ముమూ 150 మంది సభకు వచ్చిరి. ప్రేక్షకులతో సహా ముమూ 500 మంది సభ నలుకరించిరి.

ఈ మిషన్ కాలేజీ ప్రధానోపాధ్యాయులకు యమ్. ఆర్. గుండచేత న్యాయ గౌరవ ప్రతినిధులకు స్యాంకెయింపుకు భారము క్షమించు గౌరవమును ఈ సభ్యులను నిచ్చిరి. విద్యా విషయములయందు అత్యున్నతమైన మార్కుల గూర్చి ఈ సభ్యు నిందిరి. ముఖ్యముగా ఉపాధ్యాయుల కొరతను గుర్తించి తీరముల గూర్చియు, ఉపాధ్యాయుల సంఘములయొక్క ఆరక్షణ కరమగు గూర్చియు, ఎడ్యుకేషనల్ బోర్డులు ప్రతిష్ఠించునందు నుండవలెననియు, భవనములపై విస్తారముగా భనము వెచ్చింపరాదనియు, నిర్బంధించితి, విద్య కాకతే ననియు, ప్రకృతియందే కాస్త్రుపాతముల గలవలయుననియు, విద్య యెక్కువగా జీతభావములను నేర్పవలెననియు, పారిశ్రామికవిద్య నెక్కువగా నెరుంగవలెనని యు, మరియు వారికి గత 28 సంవత్సరములనుండి గల ఆరు భవనములట్టి చాలమార్కులు గావలెనని గోరుచుండిరి.

అనంతరము విన్నవించి రంగారావుగారు (గుంటూరు) బ్రహ్మర్షి దొరగారు అధ్యక్షులుగా నుండుటకు అన్ని విధముల తీరగనా రనియు, విద్యావిషయములయందు అనుభవము గల వారునుటల్లు వారిని ఉండవలెనని కోరుచున్నామని అని చెప్పిరి. ఈ తీర్మానములు, బందరు హిందూ ప్రొవెన్సుల హెడ్ మాస్టరుగారు సి. పి. సామయ్యగారు గారిచేతను, నోబుల్ కాలేజిలో ఉపాధ్యాయులగు డానియల్ గారిచేతను, తురు మెళ్లమ్మగారు హెడ్ మాస్టరుగారు కె. వీరభద్రాచార్యగారి చేతుల బలపరచుచు, సభ్యుల కరతాళధ్వనులవల్లను ఆమోదింపబడినది.

సభ్యుల కరతాళధ్వనులు చెలంగ అగ్రాసముకు బ్రహ్మర్షి దొరగారు అధిష్ఠించిరి. కర్పూర మాలాంకృతు లైన తరువాత దొరగారు తమ అధ్యక్షులతో సభ్యులను జరిపిరి.

తీర్మానములు

1. మాతనముగా వచ్చిన మద్రాసు గవర్నరుకు తెల్పి గుడెను ప్రభువుగారికి ప్రార్థనగాని స్యాంకెయింపు ఈ సభనా హిందూయిచ్చి రని అధ్యక్షులు ప్రతిపాదించిరి.

2. విద్యావిషయములో పనిచేసి ఉపాధ్యాయులుగా నుండియున్న వెంకటే లక్ష్మీనరసింహు గారుకు (బందరు) పి. వెంకటరెడ్డి గారుకు, వి. కృష్ణమూచార్యులుగారుకు, సభ్యుని రాజుగారుకు (గుంటూరు కాలేజీ) చనిపోయినందుచే ఈ సభవారు విచారముచు వెంట్రుకు తీర్మానమును అధ్యక్షులు ప్రతిపాదించిరి. సభ్యులందరు నిలబడి తమ సానుభూతి తెలియ బరచిరి.

3. విశ్వవిద్యాలయము (యూనివర్సిటీ) ల సంఖ్య నెక్కువచేసి విద్యుత్ విజ్ఞానవిజ్ఞానములను ముఖ్యముగా జరుగునగునకు, పదకొండవ తేదీగు జిల్లాలును పాలసాసావధ్యములను తగియునుచుచేతను ఆంధ్రప్రదేశ్ లయల కొక విశ్వవిద్యాలయమును స్థాపించుటకును ప్రభుత్వమువారి ఈ సభవారు కోరుచున్నాడు.

ఈ తీర్మానము ప్రతిపాదించుచు, ఎ. వారాయణ మూర్తిగారు ఎమ్. ఎ. గుంభీరమైర ఉపాధ్యాయుల నిచ్చిరి. ఆంధ్రప్రదేశ్ లో శక్తికావ్యముల సుగ్రహించుచు, ప్రస్తుతము విద్యావిషయములలో మనము వెనుకబడి యుండుటకు ప్రభుత్వ ఉన్నతోద్యోగులలో మనకెక్కడను స్థానము దొరకలేదు. ఆంధ్రప్రదేశ్ కు చాల విశాలవంతమైనది, దాదాపు 170 లక్షల జనసంఖ్య గలిగియున్నది. ఇట్టిస్థితిలో మనకొక విశ్వవిద్యాలయము ప్రసాదించునది ప్రభుత్వమువారిని కోరు టులో వింత యేమిలేదు. ఇటు కోరుటలో మనకు మనతమిశ్

సోదరులపై అనూయ యేమాత్రము లేదు. వారికి గలిగిన లాభముల మనముకూడ పొందవలెనని అభిలషించుచున్నాము. ఇప్పుడుండే స్థితిలో మన ఆంధ్రప్రదేశ్ లోకన్న దక్షిణదేశములో నెక్కువ విద్యాలయములు గలవు. మనకు విశ్వవిద్యాలయము ఉన్న విద్య త్వరితముగా వ్యాపింపగలదు.

బి. కృష్ణస్వామి అధ్యక్షుగారు ఈ తీర్మానము బలపరచిరి.

పాతూరి వట్టాభిరామయ్యగారు ఈ విశ్వవిద్యాలయము రెసిడెన్షియల్ రిసెర్చియూనివర్సిటీగా యుండవలెనని సురక్షణతెచ్చిరి. అందుపై కొంతచర్చ జరిగెను. బాపట్లబోర్డు ప్రొవెన్సుల హెడ్ మాస్టరుగారుకు పంచాప కేశయ్యగారు "ఆంధ్ర" మొదలై గవరముల దీక్షివైచి, విశ్వవిద్యాలయముల యెక్కువచేసిన బాగుండుననియు, ఆంధ్ర గావ్యుని చెప్పిన అది రాజకీయ విషయముగ పరిణమించుననియు చెప్పిరి.

అందుకు నెల్లూరు వెంకటగిరి రాజా ప్రొవెన్సుల హెడ్ మాస్టరుగారుకు సంతాన రామయ్యగారు బహుముక్తి యుక్తమైన ప్రతిభుత్తర మొసంగిరి. ఆంధ్రరాష్ట్ర సమస్య ప్రభుత్వమువారిచేతను, దేశనాయకు లందరి చేతను విద్య వాదాంకముగా నెంచబడినదియు, విద్యావిషయము మన రాజకీయ విషయమనియు, బోర్డు మూల హెడ్ మాస్టరు గారై సంకల్పాత్మకమైన ఈ విషయమై మూలములకు పంచాప కేశయ్యగారు భయపడ నరకును లేదు. అని చెప్పి యుండిరి.

పిమ్మట ఈ తీర్మానము అంగీకరించబడినది.

తరువాత విషయనిర్ణయక సభపర్యాయులు కాబడెను. అనంతరము అందఱు ఫలహారముల వారగించుటకు వెల్లి యుండిరి

తర్వాత 4 గంటలకు సభ సమావేశమయ్యెను.

బాలికాసాతకాల ప్రధానోపాధ్యాయురాలుగ నెల సమ దొరసానిగారు బాలికల విద్యావిషయములో అనంతమైన మార్కుల అందించుచును గూర్చి వ్యాసమును జరిపిరి.

పిమ్మట ఎ. సంతాన రామయ్యగారు "విద్యాప్రకాశితు నీరు నిర్మాణము" అను విషయమై గంభీరమైనట్టియు, నిర్భయమైనట్టియు, భావోద్వేగమైనట్టియు, వ్యాసమును జరిపిరి.

పిమ్మట గుండురావున దీక్షియుగారు తెలుగు బోధనాకర్తలని గూర్చి ఉపన్యసించిరి.

ఆంధ్రదేశ వార్తలు

4 - వ కృష్ణమండల గ్రంథాలయసభ: - ఈ సభ కొవ్వూరులో ఈ నెల 20 తేది ఉదయము రాజమండ్రిలో బాండ్లరుగానున్న కె. వి. ఆర్. స్వామిగారి అధ్యక్షతన జరుగును అన్ని గ్రంథాలయములవారు తమతమసభ్యులకు తయారు చేసికొని తమప్రతినిధులను సభకు బంపవలె నని కోరుచున్నాము. - కార్యదర్శులు.

వెదాపురము మిషన్ ప్రొవెన్సులు: - ప్రొవెన్సులు యొక్క ప్రాచీన విద్యార్థుల అయిన సమావేశము ఈ నెల 25, 26 తేదీలను జరుగును. కావున ప్రాచీనవిద్యార్థులెల్లరు సయచేయ ప్రార్థితులు. వారు త్వరగా తమ చదువలను పంపుదు రని కోరుచున్నాము. - అనంతరాల నుబ్బారావు, కార్యదర్శి.

అరులాపురం బోర్డు ప్రొవెన్సులు ప్రాత విద్యార్థి సంఘము: - ఈ సంఘపు మూడవ సాంవత్సరికోత్సవము 1919 వ సంవత్సరము జూన్ 1 వ తేదీన జరుపుచును. ప్రాతవిద్యార్థి లందఱు కార్యదర్శిగారికి తమ చదువలను త్వరలో బంపుదు తమ విలాసములను దెలియజేయ ప్రార్థితులు. అని కార్యదర్శి వాడేపు రామమూర్తి వ్రాసిరి.

ఆంధ్రసారస్వత స్థాయిసంఘము, కొవ్వూరు: - ఈ సంఘమువారు 20-4-19 తేది సాయంత్రము 5 గంటల కొవ్వూరు దు గ్రామమున ఆంధ్రగీర్వాణవిద్యాసభ భవనమును మీటింగు ను జరుపుదురు గనుక మీరు యామీటింగునకు తప్పక దయ చేయకోరెదము. విషయములు 1. సంస్కృతవిద్యాలయాల పరికరమునుగూర్చిన యేర్పాటులును ముందుచర్చ. 2. వాల్మీకి సారస్వతసభ యేర్పాటులు. 3. సమగ్రమున ఆంధ్రవ్యాకరణము వ్రాయించు యేర్పాటులు. 4. వాల్మీకి ఆంధ్రసారస్వత సభ జరగవలసిన విధానము 5. ఇతరవిషయములు: - ఈ సూర్యవారాయణరావు కేకటరిరి.

గుంతకల్లు: - ఏప్రిల్ నెల 18 తేది భానువారము రాత్రి 9 గంటలు మొదలు 1 గంటవరకు అనంత వారాయణ అయ్యగారి గృహమున వుద్ధిశర రంగాచార్య వారు సీతాకల్యాణమును హరికథా కాలక్షేపము బహుత్వాను నీయముగా చెప్పచునభివలను మిగుల ఆనందిం పడ జేసిరి అని తిమ్మకొవెర్ల చిదంబరరావుగారు వ్రాసిరి.

శ్రీరామ విలాసగానసభ: - నరసన్న పేట, గంజాం జిల్లా. ఈయేడు ఎండలు మిమ్మట గుండుటచేతను ఈ గ్రామములో నీటి యిబ్బంది కలిగియుండుటవల్లను, కలరా ప్రవేశించి ప్రజలు భయముజెంది యుండుటవల్లను ననంత నవరాత్రుల సందర్భమున జరగవలసిన గానకచేరిలను నిలిపితిమి. అని పొట్టుచున్నామి బాలు వ్రాయుచున్నాడు.

ఉపాధ్యాయుల మొట్టమొదట ప్రభుత్వమునకు. ఈయేడు నవరాత్రులం అరులాపురం గ్రామములో ప్రైనింగు మూర్ఖు ను నెలకొలుపుదు రని తెలియుచున్నది. వెక్కిరిండ్ల నుండి ప్రైనింగు ఉపాధ్యాయుల పడేడి పాట్లకు మితిలేదు. ప్రైనింగుకు పోవుకాలములో పట్టణములో వారు పడేడి బాధలు పడెను. ముతాన పదియేడ్లనుండి నర్సాపురములో ప్రైనింగుమూలము స్థాపించునని వదంబియోకొని నిజము తెలియుచులేదు. వైద్యార్థ యథార్థమైనచో కొంతవరకు బాధలు నివారించగలవు అని ద్రోణరాజు రామమూర్తి గారు వ్రాయుచున్నాడు.

4-వ గుంటూరుమండల గ్రంథాలయసభ, దాచేపల్లి: - ఈ సంతకర్తము గుంటూరుమండల రాజకీయ సాంఘిక సభ అతోబాటు గుంటూరు మండల వాల్మీకి గ్రంథాలయసభ దాచేపల్లిలో ఈ నెల 18, 19, 20, 21 తేదీలలో జరగగలదు. ఈసభ ప్రత్యేక మేతేసిన జరుగునని యుండు తెలియగలదు. కనుక ఈమండలములోనుండే అన్ని గ్రంథాలయములనుండి యు ప్రతినిధులు మారమని యొచక తప్పకవచ్చుచేసి యాయుద్య మభివృద్ధివిషయమై చర్చింప వేచుచున్నాము. తమ ప్రతినిధులచేర్చు దాచేపల్లిలోనుండు ఆహ్వానసంఘ కార్యదర్శులకు వెంటనే వ్రాసువేచుచున్నాము. అని తెనాలియందీ కర్ల సాలెం వెంటనారాయణరావు, తాడంకి వెంకయ్యగారు వ్రాయుచున్నాడు.

ముగ్గురివరదప్ప గారు చోనూరుతాలూకా మాదివాయ కనపల్లియందీ ఇట్లు వ్రాయుచున్నాడు: - ఈ నెల 6-4-19-వ తేదీన మా గ్రామమునకు సత్యాగ్రహము నరలంది. ఉదయమున స్నానముజేసి దైవభాగ్యముల జరిపిరి. సాయంకాలము మహాత్మాగాంధీగారి చిత్రపటమును భవనగోష్ఠిలో అన్నివీధుల యందును ఉడరేగించిరి. పిమ్మట ఎ. యదప్పగారి యజమాన్యమున యట్టుప్రక్కల గ్రామవాసులతో గూడిన ఒక గొప్ప సభ సమావేశమయ్యెను. బి. కె. దేశయ్యగారు రౌటునట్లము రద్దుచేయవలయునని శ్రీ బాబ్బి స్వామియూరి ప్రార్థించుచు తీర్మానమును దెచ్చిరి. సభయందు తీర్మానము అంగీకరింప బడెను. పండిత చందనమోహన మాలేశ్వర, మహమ్మదాల్, జిన్నాగార్ల సభిసంపించుచు తీర్మానములు గావింపబడినవి దేశయ్యగారు ప్రహ్లాదుని చక్రత్రము నువర్ణి మహాత్మాగాంధీ గారి చక్రత్రము కాంక్షేరమును జరిపిరి.

శ్రీరామ గ్రంథాలయము, కోరుకొల్లు: - ఈ నెల 8 వ తేది మంగళవారము "శ్రీరామనవమి" నాడు కృష్ణజిల్లా కల్యాణతాలూకా కోరుకొల్లు గ్రామమున శ్రీరామ గ్రంథాలయముయొక్క ద్వితీయ వార్షికోత్సవము భువనంతులాలూకా కోపల్లె గ్రామకాపురస్తులగు మ-రా-శ్రీ, కాల్వూరి నృసింహం పంతులుగారి అధ్యక్షతన జయప్రదముగ జరుపబడినది. ఆనాటి సభకు ముమూ 50 మంది ప్రముఖులు విచ్చేసిరి. సభాయంట్ల పము పచ్చనిశోరణములతో చక్కగా నలంకరింప బడినది. గ్రంథాలయ ప్రదర్శనము గావింపబడినది. సభ ద్వై సభ్యులతోడను బాలియగితములతోడను ప్రారంభమై ఆత్మత్పానా భరితములగు గంభీరోప వ్యాసములతో సంభ్యయయ్యెను. తత్సంభ్యమన యీ గ్రామస్తులలో నెక్కురు అగు మ-రా-శ్రీ, చన్నంశెట్టి వెంకయ్యగారు గ్రంథాలయ నిర్మాణమునకు గాను గుమారు రు 800 లు వియవగల యం 20 ట్లు పాటి భూమి దానముగా నిచ్చిరి. ఇందుకు గ్రంథాలయము వారెంతయు కృతజ్ఞు లాభి వందనము లాచరించుచున్నాము. అని కార్యదర్శులు వ్రాసిరి.

దీని యవసరమున, భారతీయులలో నన్ని పక్షములవారును గుర్తించియున్నారు. కార్యసిద్ధికి, ఎల్లరు కలసి ప్రయత్నముల సలుపుట భావ్యము.

మైమ్మపత్రిక: డిల్లీయులగురులు

డిల్లీయులగురుల గూర్చి లండనుమైమ్మపత్రిక వ్రాయుచు, అతినానులు, సంస్కరణ శాసన సాఫల్యమునకు ప్రతికూల వాతావరణమును గలిగించిరిని, చెలి పె నట. సంస్కరణ ప్రసాదించబడునని, ప్రజలు విప్లూరుచున్న సమయమున, అధికారులు దేశోపద్రవకరముగా చాలలుబిల్లులను ప్రవేశపెట్టుటచేతనే, సక్రమాభివృద్ధికి ప్రతికూలవాతావరణ మేర్పడినది. ఇంతకు ప్రజలైతమాత్రము భావ్యులుగాదు. హిందూదేశమున సక్రమాభివృద్ధి యుచిచ్చున్నముగ కొనసాగుటకై, రౌలెటు బిల్లులను సంతకించుకొనుట భావ్యము. ఆంగ్లదేశమందలి ఉచార ప్రముఖులయినను సత్యమరసి, బ్రిటీషు ధర్మవిరుద్ధముగ నీబిల్లులు దొలగఁజేయుట, ప్రయత్నముల సలిపి సంస్కరణసాఫల్యమున కనుకూలవాతావరణము నేర్పరచెదరుగాక.

మాతృభాష

బొరంగజేలు పాదుషాగారు తన పిన్ననాటి గురువగు ముల్లాసాలె అనువానికి వ్రాసిన ఈ క్రిందియుత్తరమును కృష్ణాపత్రిక ప్రకటించుచున్నది.

“మీరు నాకు అనావశ్యకమైన అరబ్బిభాష నేర్పుట యందు వెళ్ళు సంకల్పములు విధర్మముక గడపి కోమలమయిన నాబుద్ధిని, తీక్షణమైన నాభారణాశక్తిని వ్యర్థపుచ్చితిరి. జీవితమునం దెప్పుడును ఉపయోగపడని భాషను రాజనమాదులకు నేర్పుటకు పది వందలవందల సంవత్సరములు గడపుట, అభావమును నన్ను త్రెయోకరణిగను, తర్కశాస్త్రజ్ఞునిగను, చేయఁజేయుచుండుటయు నెంతయు హాస్యాస్పదము! ఉపయోగమైన విద్యలను జ్ఞానమును బాలకులకు బారివారి బుద్ధి ననుసరించి విన్నవాడు నేర్పుటయందు కాలము గడపుటకు మాటుగా మాగురువులైన మీరు మాబాల్యమును వ్యర్థపుచ్చితిరిగా! అయ్యో! భూగోళజ్ఞానమా లేదు. పోష్యులు, హోలండు, ఇంగ్లండు మొదలగు దేశములు కొన్ని కలననియు, అయాస్థలములందలి యున్నవనియు, నాకు నేర్పితిరా? అవి ద్వీపములా, ద్వీపకల్పములా, సమభూమియందున్నవా, లేక యెత్తుస్థలములందున్నవా యన్నసంగతులు నాకు తెలియవరా? చీనా, పారశీకము, పెరు, తాతారమున్నగు దేశముల రాజులు హిందూదేశపు బాదుషాయొక్క పేరు విని గజగజ నటకదరని నాయెరుట మీరు చేసిన ముఖస్థితివలనే దేశదేశవైత్రము లన్నియు నాకు తెలిసిననుకొంటిరా? ఈ జాత్యునున్న నేలునేలురాజ్యము తెచ్చి? అందలి ఆచారములు, రాజ్యవ్యవహారములు, మతములు, నెట్టివి? ఆయా రాజ్యములకుల భాగ్యభోగ్యములను ఆయాదేశము సంపత్తులలో ఆ దేశస్థులయొక్క ఏయే గుణావగుణములవలన నెట్లెట్టి మార్పులు గలిగినవియు, ఎట్టి మహత్కారణములచే గొప్ప రాజ్యములు కలక్రిం దగునదియు ననుమహద్విషయములు చరిత్రాధ్యయనము లేకయే మా కెట్లు తెలియగలవు? ఈ విషయములు నాకు నేర్పితిరా? యువరాజులు వైని కష్టించబడినట్టి యత్యంతావశ్యకమగు వివిధవిషయములను నేర్చుకొని జ్ఞానసంపన్నులై తనబుద్ధిని వికసించజేయవలయును. కావున రాజకుమారులయొక్క జ్ఞానార్జనకాలమగు బాల్యదశయందలి యొక్కొక్కతాను మిక్కిలి విజగలది యని యెరింగి నా బాల్యదశను మీరు చక్కగ వినియోగపఱచితిరా? మీరు నాకు తెలిపినట్టియు, జ్ఞాపకముంచుకొనుటకు కష్టతగమైనట్టియు, బుద్ధిని ప్రమింపజేయునట్టియు తాకికవహరమునకు నిరుపయోగకరమైన పరభాషాజ్ఞానము మాత్రము రఘుయంతక కృతకృత్యులమైతిమని తలంపలేదా? మొదట బ్రాహ్మణ సౌకధానిని నేర్పి దానిములముగా కాస్త్రములు, ధర్మవివేచనలు, నీతి యన్నగు యావశ్యకములగు విద్యలనేర్పుట ముఖ్యమని తలంచితిరా? ఈ విద్యలన్నియు మీరు నాకు నా మాతృభాషలోనే నేర్పి యుండగూడదా?

“నేను బొరంగజేలుకు తత్త్వజ్ఞుని కాస్త్రమును నేర్పెద” నని మీరు నాకందిగారైన హజీవానబాదుషాగారిలో నొకప్పుడు వెలవిచ్చితిరి. మీరనేక సంవత్సరములను బ్రహ్మ, ఆకాశము, ఖటపటములు, మొదలైన నీరక్ష శబ్దములచే నేదోయొక విషయము నాకు బోధింప యత్నించినట్లులు నాకు జ్ఞాపకముగలదు. అవిషయము గ్రహింపవలయునని వెళ్ళుచున్న యత్నించితిరి. కాని, యందులకు నాజ్ఞానభాండా గారమునకును, రాజ్యకర్తవ్యమునకును, ఏమిలాభము కలిగినది? మీరు మాటిమాటికి యుచ్చరించుచున్నందున నీరక్షములను, పటపటములను కవిసముదాయు అగు కటపటాదిపదములు కొన్ని నాకు జాపకమున్నవి. కాని వానితో సంబంధించిన, విషయచర్చమాత్రము నేనెప్పటిదప్పుడు మఱచిపోవుచుంట్లనని మీరెలుగరా? నేను ఆవిషయచర్చ జ్ఞాపకమున్నను గానివలన నాకు బ్రయోజన మేమి? ఇట్లు మీరు కోమలమైనటువంటి నాబుద్ధిని, చురుకుతనమును కృష్ణముజేయలేదా? నిజముగా నిరుపయోగములైనను మీరు అవశ్యకమని తలచిన ఈ విషయములు నాకు నేర్పినందున మీకుమాత్ర మొక లాభము కలిగినది. ముఖమున, అజ్ఞానమున అగు ముంటివారికి మీరు సర్వజ్ఞులనియు, సర్వకాస్త్రపారంగతు లనియు, అర్హతపూర్వకులగుటయు లనియు, నిర్ధక్ గౌరవభావమును కొంత కాలముకుండు బుట్టింపగలిగితిరి. అందువలన వెళ్ళుచుండుట మఱకు మీమాటను మేము మన్నించుట తటస్థించెను. ప్రతీయ రాజులను కర్ణధర్మగా మ్రుతించుట సత్యమును తలక్రింపజేయుట, నక్కవినయములు నటించుట, యువగుణములు మాత్రమే మీయందు జక్కగ కనించుచున్నవి. మిమ్ముల నేను నారాజనభయందు ఒక సరదానినిగ నితమింపవలయునని మీరు కోరితిరిగా! మీయొక్క యెగుణము బాధి నేను మీకాపదవి నొసగవలయును? మీరు నాకు చెనిక, వ్యాధిహరిక, రాజకీయ విద్యలలో నేవిద్య నాకు నేర్పితిరిని మిమ్ము నేను గౌరవింతును? నన్ను నావశ్యకములైన విద్యలలో బొరంగతునిగ చేసియుండినయెడల సిగ్గందకు (అపగ్గాంధరు) బాదుషాకు తమ తరమపూర్వకులవశ్యం దగు సహవిద్యాంసుడైన అరిస్తాటుల్ యెడల గల పూజ్యభావమునే కాపియుండును. అట్టి యుపయోగకరతాగాని, లాభకరములగు విద్యలగాని నేను మీరలకు బడఁజేలేదు. కావున మీ విషయమై గౌరవముగాని, పూజ్యభావముగాని నాకులేదు మీరు కచ్చివల్లో కనే వెళ్ళుదు. మీ పల్లెటూరిలోనే తేవుని సగౌరవజేసికొనుట కాలము గడపును. మీరు నారాజనభయో బ్రవేశింపగూడదనియు మీరెవరో యుచ్చటివారెవరికిని తెలియగూడదనియు, నా యభివక్షణము.”

మదరాసు శాసనసభల ఎన్నికలు:—సి. ఎన్. సరసింహారాజుగారు విశాఖపట్టణము నుండి యిట్లు తల్పరిచ్చుచున్నారు:—“గంజాము, విశాఖపట్టణముల మండలముల యొక్క పురపాలక, స్థానిక సంఘముల తరపున శాసనసభ్యులుగా నుండుటకు నేను అభ్యర్థిగా నుంటిని”

కునిగుండి మాకిట్లు తల్పరిచినా ప్రకల్పించి:— కునిలో జరిగెడి 18 వ గోదావరిజిల్లా సమావేశమునకు ప్రయత్నము లన్నియును చేయబడినవి.

విశాఖపట్టణ మూడువేలమంది పట్టుటకు వీలయిన పందిరి జగపతి నాటకశాలకు సమీపమునకు యాచుల సి. నుందర రావునాయుడుగారి మామిడి తోటలో నిర్మింప బడెను. క్షుత్రితప్రతినిధులును, సభ్యులును కునిరాడిగారి అతిథులుగా నుండురు. హైస్కూలు హోటలు భవనములలో మిగిలిన ప్రతినిధులకును, సభ్యులకును బసలేర్పరపబడెను. పెద్దచురు మ్యూజును, పటపటగలరయులు, భూస్వాములును ప్రక్కజిల్లాలనుండి ఈ సమావేశమునకు వచ్చెదరు. ప్రతినిధులకును, సభ్యులకును మొదట, వసతిగృహములుగా ఏర్పరపబడినవి. ఆహారసంఘమునకు చాల ఆనందముతో యున్నారు. తుని రాజీగారు మహాపూర్వకమైన సహాయము చేసెను. సంస్థానములోని ఉద్యోగులు, ఊరిలో కర్తవులు పౌరులునున్నగువారు సహాయ మొనర్చుచుండిరి. 17 వ తేదీ ఉదయము మొయిలులో అభ్యుత్థులు వచ్చెదరు పట్టణముయొక్క ప్రధానవీధులలోనుండి ఉత్సవముతో అభ్యుత్థునికొరేరేంపెదరు.

అఖిలభారత కాంగ్రెసు సంఘము:—బొంబాయిరాజధాని సంఘము ఆచరణములో వైసంఘమువారి సభ ప్రస్తుత రాజకీయస్థితిని గూర్చి విచారించుటకు ఈనెల 20 తేదీ ఆదివారము ఉదయము 11 గంటలకు సమావేశమగును.

వెల్లింగ్డను ప్రభువు, వెల్లింగ్డను ప్రభుగార్లుకు స్వాగతపత్రమును ఇచ్చుట

నిన్ను జరిగిన ప్రభుత్వభవనమున ఈ క్రింది సంఘములు స్వాగతపత్రముల నప్పించెను. రాజధాని కుమారుడీయ సంఘము, వాణిజ్యసంఘము, మదరాసు భూస్వాములసంఘము, జమిందార్లు భూస్వాముల సంఘము, రైతుసాం భూస్వాముల సంఘము, మహాజనసభ, రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసుసంఘము క్రైస్తవసంఘము, ముత్యాలపేట అంజుమాన సంఘమువారు సమర్పించిన విజ్ఞాపకములకు వెల్లింగ్డను ప్రభువుగా క్రింది సమాధాన మిచ్చిరి.

మీరు నాకుజేసిన హృదయపూర్వకమగు ఆహ్వానమునకు మిగులకృతజ్ఞుడను హిందూదేశమున కల్ల పురాతన రాజధానియై వెలకటికలమున ఆంగ్లేయులకును, భారతీయులకును చక్రప్రసీద్ధులగు ఈ మదరాసు రాజధానివై నేను గంర్వరగ నియమింపబడుటకు గౌరవముగ భావించుచున్నాను. మీరు తెల్పిన రాజభక్తిభావములు నాకు కనుమొదల కలుగజేయుచున్నవి. నాయుద్యోగకాలములో మీరెల్లరు దేశక్షేమము నిమిత్తము నాటుపనులకు తోడ్పడెదరని వినుటకు సంతసముగనున్నది. బొంబాయి రాజధానిలో నాకు విరకాల సంబంధమున్నగులకు మీరు నన్ను ఆభినందించెదరని కలచుచున్నాను. ఆక్రడి కొన్ని అనుభవములవలన ఇక్కడి ప్రత్యేక నమస్కలను త్వరలో గ్రహించుటకు సాధ్యమగును. నావక్షుమనకు, వెల్లింగ్డను సతి పక్షమునకు రాష్ట్రీయ జల ఆభివృద్ధి మేము కక్షింపచుండే కృషి నేర్పెదమని తెలుపుచున్నాము. ఇంతవఱకును సాలకపాత్రుల దృష్టి యంతయు ప్రత్యేకసంగ్రామ బాధ్యులవై నిరుదేపబడియున్నది. ఆచరకాలములో సంధి సమహార ననియు, తాత్కాలికపు ఇబ్బందులు అంతరించుననియు ఊహించెదరు. దేశమంతటను సంగ్రామముచే అన్ని పక్షములవారిలో నైకమత్తము కల్గిలినది. ముందు జరుగఁజచ్చు అర్థిక, రాజకీయ సంస్కరణములలో సహితము నిట్టి ఆనాధిపము ఆక్రరకు కచ్చినిని విశ్వసించవచ్చును. ఈతరుణమున రాజ్యాంగసంస్కరణలను గూర్చి విశేషమారము ముచ్చటించుటకు వీలబడెను. కాని రాజకీయభివృద్ధి సక్రమవిధానమున కొనసాగవలె ననెడి వారియో నేను సానుభూతి యావెద నని మీరు తెలిసిన విషయమే. ఆంగ్లదేశమునుండి వచ్చిన నాటినుండియు, ఇండియాలో ఇతర భాగములలో తీవ్రాందోళనము జనవ్యముతో సంబంధించిన తెలిసికొనుటకు మిగుల విచారపడుచున్నాను. సంస్కరణ శాసనము పార్లమెంటు సభలో ప్రవేశపెట్టబడెనున్న ఈసమయములో ఇట్టి సంఘటనలు జరుగుట మిగుల విచారదాయకము. మన రాష్ట్రీయేను టిగ్గరముయము ఈ విషయజ్ఞానమునకు ముగ్ధులగునట్లు మీరందరును నాకుతోడ్పడవలయునని కోరుచున్నాను. మీరు ఇచ్చినస్వాగతమునకు మాశిష్యులకుతమున మీరు మరయొక సారి సందేశము లర్పించుచున్నాను. చెప్పవులో నుండుటకు మాతంతయు సంతసముగా నున్నది. మేము కృషి పట్టుటకు తగిన అవకాశములు కలుగునని నీక్షించుచున్నాము.

చెన్నపురి రాష్ట్రీయ సమాకారసమావేశము.

ఈనెల 18, 19, 20 తేదీలయందు మదరాసు రాష్ట్రీయ సమాకార సభవారి ఆధ్యక్షత క్రింద మదరాసు రాష్ట్రీయ సమాకార సమావేశము రాజుపేటలోని వేస్టి కళాశాలా భవనములో జరుగును.

మా. ఎన్. క్రినివాస అయ్యంగారు రధ్యక్షత వహించి 18 వ తేదీ మధ్యాహ్నము మూడు గంటలకు సమావేశమును ప్రారంభించెదరు.

కార్యక్రమ పట్టిక.

- మొదటి దినము 18 వ తేదీ (1) మదరాసు రాష్ట్రీయ సమాకార సంఘమువారియొక్క సభ ఉదయము 11 గంటల మొదలుగొని మధ్యాహ్నము 1 గంట వఱకును జరుగును. (ఈ సభా సభ్యులు సకాలములో రాగోరు చున్నాము.) (2) 1 గంటకు విడుదలయినసభకు ప్రతినిధులకు ఎన్నికొనుట. (3) గం 1-15 నిమిషముల మొదలు 2 గంటలవఱకు విడుదలయినసభవారు సమావేశమై, చిత్తుశ్రీరామముని నిరవరచెదరు. (4) గంట 2 మొదలుగొని గం 2-45 నిమిషములవఱకు సభ్యులు అల్పాహారములు గైకొనుటకు విరమింతు. (5) తిరిగి సమావేశము 8 గంటలకు ప్రారంభింపబడును. (6) యూనియను అభ్యుత్థులు స్వాగతమిచ్చుట. (7) మా. ఎన్. క్రినివాసయ్యంగారి ప్రారంభోద్యోగము (8) నిరవరవిని సంఘములయొక్క నివేదికలు చదువుట.

రెండవ దినచర్య. తీర్మానములను చర్చించుటకు సమావేశమవారు మధ్యాహ్నము 12 గంటలకు సభ ప్రారంభించెదరు. మొదటిదినము ఉదయము 10 గంటలకు ప్రతినిధుల వారుములు రాజుపేటలోని వేస్టి కళాశాలా భవనమునందుం జెప్పరు చేయబడును.

గంధి మహాశయుని ఆశ్చర్యము.

వివిధ ప్రదేశములం దాందోళనము.

కృత్రికాభిప్రాయములు.

బొంబాయి ప్రాంతము:— ఆచార్యుల సరమండలి భారత కృత్రికములు ప్రతిపాదించి చాలవారములు నుండగలవు. కాని అధికారములను దుర్వినియోగము చేయుచు గౌరవములను కిక్కిరిస్తూ సర్వసాధారణ మొదలగునా సభికారులు బాధించుట యొక్క యల్లరికంతటికిని కారణము. రౌలటు చట్టమును ప్రజలలో నెంతవరకు కనబట్టి వ్యాపించియున్నదియు దొరతనము వారిపై నెంతవరకు గురైతిని ప్రజల దృష్టికి నైనను వారి నంగీకరింపజాలరని గ్రహించెదనగాక! దాని లోలగింపవలయు నను మహా ప్రయత్నములు స్వాతంత్ర్యోద్యమము ప్రేరేపించినవిగాని అల్లరి పంతులు వ్యాపించేయవలయు నను ఆందోళనా కారులది కాదు.

ఆచార్యుల భారత పుత్రిక:— గంధిగారి విషయమున దొరతనమునా రాచరించిన చర్యను విమర్శించుచు ఆచార్యుల భారత పుత్రిక ఇట్లు వ్రాయుచున్నది:— అధికార లాలోచనలేక చేసిన కార్యములను లాహోరు ఆచార్యుల సరమండలి ఇంత అల్లరి జరిగినది. ప్రజల నింకను చేపట్టవలయును తమ విప్లవకర్తలను వారెంతవలయును.

ఇండియన్ మిరరు:— గంధిగారు సత్యాగ్రహవిషయముల వాటికి. అందువలన లభించిన విషయముల ననుభవించుచున్నారని. లాహోరు ఆచార్యుల సరమండలి జరిగిన అల్లరులను జూచి గంధిగారు సిగ్గుతో తలవంచుకొని దాని భరింపజాలక సీక తురిమిట్టుకొని చావలసియుండెను.

బెంగాల్:— సత్యాగ్రహోద్యమము సంస్కరణములకు చాల భంగకరమును నిట్లు వ్రాయుచున్నది. — గంధిగారి ఆశ్చర్యముల మార్చి 30వ తేదీనాటి అల్లరుల ననుసరించి లాహోరు ఆచార్యుల సరమండలి మరొకటి అల్లరులు జరిగినవి. ప్రస్తుత మింతకంటె దురదృష్టకరము అల్లరులెవరియు ఇండియాలో జరుగలేరు. రాజకీయ సంస్కరణము లిప్పుడే పొందమొంటులలో ప్రవేశపెట్టబడనున్నవి. ఈ యల్లరుల ననుసరించు జేసికొని హిందూజాతిగృహిణియు ఖుష సంస్కరణముల చట్టము కానింపబడవలెనని జేయుదురు. ఇంత ఆందోళనాచర్యములతోడను, స్వామివిరుద్ధ భావంకర కృత్రికములతోడను, నిందించునట్లు చేయు బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వమునకు దగదని వారు చెప్పుదురు. ఈరీతి నీ యల్లరులు హిందూజాతిగృహిణికి పాటుపడు స్నేహితుల బలము తగ్గించి జేయును.

ఇండియన్ డెయిలీ న్యూస్:— నుండి. ఇక ప్రస్తుత స్థితి కేమిటియందో చాలాపిన్నది. రౌలటు చట్టమును తొలగించి ప్రజలపై తుపాకులను గాలిబుట్ నాపి వేయుదు. అది దౌర్భాగ్యము నెంతమాత్రమును నూచింపదు అధికారప్రతిష్ఠకుండులన హానిగలుగదు. ప్రజలలోకానోక కాననమును గోరనపుకను, మాకు సంస్కరించుకొనుట కనకాళి మాయుడని అనుగునవును, నిర్బంధములు తొలగింపబడవలయునని ప్రతిపాదించుచును, గవర్నరు మొంటువారు రుపయోగింప వలయు నీచాతినీచకృత్యము “బలవంతులపైట్టుట” అను ప్రత్యయ సూత్రము నేల మరువవలయును? మొదట రాజీనామా కేల ప్రయత్నింపవారు? అది పరాజయ మొందునపుడు క్రొవ్యము సునరించువారిని దండించుటకు దొరతనమువారికి తగినంత ఆవకాశ ముండగలదు.

ఇంగ్లీషుమను పుత్రిక:— హిందూజాతియు పలు తావుల నుండి వచ్చు సమాచారములను బట్టి చూడ వైషమ్యము దినదినము హెచ్చుచున్నట్లున్నది. గవర్నరు మొంటువారు తమ అధికారమును పూర్తిగ నుపయోగించి ఆకాంతి అల్లరిని అణచవలయు స్థితి వచ్చినదని అది స్పష్టముగా తెలియబడుచున్నది. అట్లు చేసి నెమ్మదిగ నుండు ప్రజలకు వారు గాపాడవలయును. ఆచార్యుల సరమండలి గలిగిన అల్లరు లూరకుండ దగులంత స్వల్పమైనది కావు. చాల విచారకరములు ప్రమాదకరములుగ నున్నవి. ఇంక స్థితిగతు లింతకంటెను విషమించు ననుట కవి నూచనము. అందువలన గవర్నరు మొంటువారు మొదటనే తమ అధికారమును పురస్కరించుకొని ఆందోళనకారులకును ఇట్టిసాంక్షికముల తమకును చాల అంతరపుగలదను సంకల్పిని తెలుపవలయును. గవర్నరు మొంటువారు చాల మందముగను నిష్కారణముగను అల్లరులను తొలగింపజాలిరి. ఆచార్యుల సరమండలి అల్లరులు సామ్రాజ్యమంతటను కోపభయనిద్రముల వ్యాపించజేయును.

స్టేట్సుమన్:— రౌలటు చట్టములకు ప్రతిఘటనగా ఆందోళనము హెచ్చుకొనినది మితవాదులను వారి సామర్థ్యమును ఎంతవరకు సస్థిలియం దున్నదియు బోధపడగలదు. రౌలటు మిషనువారును, ఇండియా గవర్నరు మొంటువారును చేసిన వాదము నంతటిని పెడచెవిని బెట్టి వారు రౌలటు చట్టములకు వ్యతిరేకముగ నుండు భారతసభ్యుల సంఖ్యను బలపరచిరి. రౌలటు చట్టములనునే ఇప్పటి అల్లరులు సంభవించుచున్న వని చెప్పుబడుచున్నది. నిజముగ మితవాదులు గూడ కొంతవరక కొంతని వ్యాపించజేయుటకు కారణభూతులు. అందువలన బోలైవిట్టులు తమ ముద్రవమును కొనసాగింపవలదని వారు నిందించుట నిరర్థకము. ఇందువలన అధికార ప్రాబల్యము తప్పక హెచ్చి హిందూజాతి రాజకీయ సంస్కరణ ప్రచారక భంగపాటొందక తప్పదు. ఆ ప్రచారకానికి వారనేక వత్సరముల నుండియు ప్రయత్నించుచున్నారు.

టైమ్స్ ఆఫ్ ఇండియా:— గత రెండుదినములలో జరిగిన యంశములను బట్టిచూడ గాంధీగారి అనుచర లత డెంత మాత్రమును హానిచేయ వలదను మాటల నెంతమాత్రము నెట్లు పాటించవలెనని విచిత్రము కాగలదు. తా మారంభించిన ఆందోళన మే దానిని బోవుచున్నదియో చూచి ఈజిప్టువండు వలె నది కళ్ళము దాటిపోకుండ గంధిగారు తమ సత్యాగ్రహోద్యమస్థితిని మరల దాగుగ బాలోచించుకొనెదన గాక యని మేము కోరుచున్నాము.

ఎడ్యోకేటు ఆఫ్ ఇండియా:— ఏది ఏట్లయినను క్రొవ్యమును మాత్రము మొదల నే యావలయును. కాంతిని నెలకొల్పుట గవర్నరు మొంటువారి ప్రధానకర్తవ్యము. ఆచార్యుల సరమండలి యూరోపియనుల చట్ట కార్యము ప్రపంచమంతటను హాహరముల వ్యాపించజేయును, బ్రిటిషు ప్రజ లిందునుగూర్చి తగిన సమాధానము నీచుగోరకము. గంధిగారుగొంతో నాటలాడవలదు. సత్యాగ్రహ మింతటితో నంత ముందినదని గాంధీగారు ప్రకటింప వలయును.

సంధ్యావర్తమాణ:— సత్యాగ్రహములన గలిగిన అల్లరులను గూర్చి విచరించుచు లాహోరు ఆచార్యుల సరమండలి వ్రాయుచు, బొంబాయిలో దీ ముద్రవను మిట్టంత మొందుట చాల విచారకరము. ఈ యల్లరు లు నిజమైన సత్యాగ్రహమునకు పనికిరావు. ఇట్టి క్రొవ్యములు ఇండియాకు కళంకము తెచ్చుచున్నవి. ఏదియెట్లయినను కాంతి నెలకొల్ప వలయునని ఆందోళన తలంపకమానరు.

హిందూస్థాన్:— గంధీగారి విమర్శలనుగూర్చి గవర్నరు మొంటు వారొకచిన్న ప్రకటనము నంపియున్న విషయమిది. బొంబాయిలో నెట్టి అల్లరియు జరుగకుండెడిది. గంధీగారి నరెట్టుచేయుట నిరంకుశాధికారులు చేసినకష్టములలో నెల్ల గొప్పది. గవర్నరు మొంటు వారు రౌలటు కాననమును రద్దుచేసి జేతమున కాంతిని నెలకొల్పెదరని ఆ పత్రికతలంచుచున్నది. ప్రజామిత్ర పార్శ్వపత్రిక లిట్టి అల్లరులు జరిగినందులకు విచారిం చుచు దృక్పథమెట్లు మారినదియు గవర్నరు మొంటువారు బాగుగ యోచించి బాధ్యత వహించుచున్నది. దొరతనమువారు ముద్దమున ప్రవేశించునప్పుడు హిందూజాతి ప్రజ లంతంతోత్సాహముతో వారికి సహాయమొసరించిరి. ఇప్పుడు గవర్నరు మొంటు వారికి యుద్ధము గూర్చి ఎట్టి చింతయు లేకుండనే సేమియో అపాశుములు గలుగునని తలంచి వారి దాటు నిమిత్త మిట్టి విచారకరముని స్థితిని తెచ్చిపెట్టెను.

సినిమా మిలిటరీ గజెట్టు:— సత్యాగ్రహ ఆందోళన మును విశేషముగ దూషించి దొరతనమువారు తగిన బాగూకతను వహింపవలయునని హెచ్చరించుచున్నది.

కలకత్తా సిటీ. కలకత్తా, ఏప్రిల్ 13:— నిన్న రాత్రి చాల సేపటికి కాంతి నెలకొనెను. బ్రాహ్మబండ్లు నడక కారంభించినవి. పెద్ద మూకలు కనిపించుచున్నవి. అక్కడక్కడ రాళ్లు పక్కబడినవి. ప్రతిష్ఠితములైన అల్లరు లేని యు జరుగలేదు. వివిధ ప్రదేశములందు గాఢజంతులవడిరి. శకరత్తుకభటు లంపి నేనుబడిరి.

రొనాల్డు మేగారి యువస్వామి

కలకత్తా, ఏప్రిల్ 14:— మార్వాడీ భట్టా ప్రతిభయు 20 మంది గవర్నరుగారి వాదివారమునాడు చూడబోవగా నపుడీటివల జరిగిన అల్లరులను గూర్చి గవర్నరుగారు కొన్ని యాలోచనల జరిపిరి. — మార్వాడీ మూటల కాలము మించినది. స్పష్టముగ మూట్టడవలయు తరుణము వచ్చినది. కలకత్తా మార్వాడీల స్థితిని వారు బాగుగ గ్రహించవలయును. వారు వంగజాతీయులు కానప్పటికిని చాల కాలము బట్టి నవట నుండుటవలన మంచి పరికాలసాలాభముల నన్నిటిని బడసిరి

వారు నెమ్మదిగనుండి వ్యాపారమును బాగుగ సాగించుకొనిరి. ఇట్లుండ నిటీవల కొంతమంది మార్వాడీలు నెమ్మదిగ ప్రవర్తించుటకు చాల విచారకరము. గత రెండుదినములలో కలకత్తాలో జరిగిన అల్లరులకు మార్వాడీలలో కొందఱు చాల వజ్రు కారణభూతులని తెలియుచున్నది. వారిలో చాలమంది గంధీగారి సాత్వికనిరోధమున పాల్గొనుచున్నట్లున్నది. సాత్వికనిరోధములన ఏమిభరించునో తామందఱును బాగుగ నెఱిగి యే మున్నాడు. ఇట్టి విచారణీయనూత్ర మొక్క నంగజాతీయుననే గాక ఇండియామంతటను బోధింపబడుచున్నది.

ప్రజాకాంతమునకు భంగము కలుగనంతవఱకు తాను గాని తనగవర్నరు మొంటుగారి ప్రజల ఉపన్యాసాదిస్వాతంత్ర్యముల కట్టి భంగములకు గలిగించరు. ఇటీవల దురదృష్టములగు అల్లరులుజరుగుటకు బెంగాలు గవర్నరు మొంటువారు రెవిన్యూ మునను ప్రజలను లేపించునట్టి కార్యములు జేసియుండలేదు.

“ఇంక మిమ్ములనే నీ ప్రక్క నకుగలసియున్నది. సత్యాగ్రహనూత్రావలంబమున మీ కేమి సంభవించునో మీరించుకొని ఆలోచించివారా? దీని యుద్ధ మేమి? దాని అర్థమిది. ఎవరుగాని తమకు కొన్ని కాననములు బాగులేదనియ నెడ వారా కారణము నెట్టి కాననములయొక ధిక్కరింప వచ్చును. గంధీగారు బోధించుచున్నామిది. దీని ఫలితమేమి యో మీ చెప్పుడైన నాలోచించితిరా? దాని ఫలిత మొక్కటియు. నేనొకటి కాజాలను. దానివలన ఆరాజకము సంభవించును. వ్యాపారమంతయు చెడును. కాంతి చెడును. అభివృద్ధి అంతయు నాగిపోవును. నాగరికత అంతయు నశించును. ఇట్టి ఫలితములను చేకూర్చునని ప్రజలకు గాని ప్రభుత్వము వారికి గాని లాభకరముగ నుండగలదా? ‘నేను కాననమును కాంతియుగ ధిక్కరించెదను. దానికి తొంగితిరుగను.’ అని విద్య గలుగిన యతడు చెప్పవచ్చును. కాని విద్యాభ్యాసమును, విప్లవాభిమానమును కూడ ప్రజల అట్లు చేయరు. మీరు కాననముల నుల్లంఘించుట వ్యాధియని వారి కొక్కసారి నచ్చచెప్పితిరేని ఆరాజకము రాకతప్పదు. దాని చక్కజెట్టుట కన్నది కిని చేత నాకుండును. ఈ సంకల్పిని మీకు బాగుగ కొక్కిజెప్పించు. ఈ సంకల్పిని ప్రజలలో బాగుగ వ్యాపించును. ఎక రిందువలన మొట్టమొదట బాధపడుదురు. మొట్టమొదట బాధపడునాడు విద్య గలుగినవారు. దవముకు విశేషముగ సంపాదించినవారు. నేనింక ఈ యంశమును విస్మరింపను. ఇందువలన నెంతయుపదగ్గవము గలుగునో నాకు తెలియునంత మీకు తెలియునో తెలియదో నే నెరుగను. కలకత్తాలో నేగాక హిందూజాతీయం దును ఈ రు విషయమున గలుగు రలు చాల విచిత్రస్వభావము గలవని నేను గ్రహించితిని. ఇంక కాంతముగనుండి కాననాధరణులను ప్రజల కట్టి ఆపదయు గలుగకుండునట్లు నేనును నా ప్రభుత్వమువారును చాలవరకు పాటుపడెదము. ఇందు నిమిత్తము మీకొక హెచ్చరికను జెబువలెను. మార్వాడీలలో నెవ్వరుగాని మరి యెవ్వరకలి ప్రజలలో నెవ్వరుగాని ఈ విధమున అల్లరులలో ప్రవేశించిరే జేక కాననములన్నిటి సహాయమున వారి నణచి వేయుటకు బ్రయత్నించును. అట్టి ఆందోళనాకారు గలిగొనైన నున్నయెడల వారి నీ నగరమునుండి మొదల బయటికంపుట ప్రజలకు అత్యవశ్యకమి చాల లాభకరముగ నుండగలదు. మార్వాడీలు బాంబుధ్వజమున వేరవలసినదని వారు హెచ్చరించిరి.

లాహోరున మురింత అల్లరి

లాహోరు, ఏప్రిల్ 12:— నేటి ఉదయము పీఠుల మొదల బోవునై నట్లు లాహోరులో బుద్ధ సోకముక నెదిరింప వలసి వచ్చెను. అంతట వారు తుపాకులకు గాల్చిరి. ఇరువురు మరణించిరి. ఇరువురుకు దెబ్బలు తగిలెను. హిందూ బ్రాహ్మణ స్వామివాది హిందూయమ్మదీయుల నిరువురు నల్లరిచేయగలదని ఒక మసీదులో ప్రార్థించినట్లు తెలియుచున్నది. లాహోరునందు కాంతి నెలకొనెనని ఇటీవలి వార్తలు తెలుపుచున్నవి.

లాహోరు, ఏప్రిల్ 11:— (ఆలసింపబడినది.) సాయం కాల మొక అల్లరి జరిగినది. ప్రజలు సినిమా టైమ్సుకు బోవ నెంచిరి. ఆక్వికభటులు వారిని నిలువరించిరి.

బొంబాయి నాయకుల పట్టుకొనుట

బొంబాయి, ఏప్రిల్ 11:— (ఆలసింపబడినది.) అల్లరి కారకులగునా నాయకులలో కొందఱుండి అరెస్టుచేయబడిరి.

ఆచార్యుల సరమండలి అల్లరులు.

లాహోరు, ఏప్రిల్ 12:— సినిమా మిలిటరీ గజెట్టు ప్రకారము గంధీగారి సరమండలి ఆచార్యుల సరమండలి యిట్లు వ్రాయుచున్నాడు.

మదరాసు పౌరసభ.

నిర్బంధవాసశిక్షలను ఆదేశించుట.

నిన్నటిదినము సాయంత్రము తిరువల్లిక్కేటి సముద్ర తీరమున జరిగిన అగణనమైన విధించిన నిర్బంధవాస శిక్షలను ఆదేశించుటకు మదరాసు పౌరసభ సభ్యుల సభ జరిగెను.

సభాప్రారంభమునకు ముందు సభ్యులూరి కొందఱు వెంకటప్పయ్య, అదివారాయశెట్టి మున్నగు వారలు, ముద్రాణాధికారులు క్రిందబిడ్డలను కాబడని సత్యాగ్రహ వారకత్రికను అమ్మిరి. బహుజనులు ఈ పత్రికలను సంతోషముతో కొనిరి. మొదట కమ్రానంగయ్యంగారిచే చేవ్రాలు చేయబడిన తమిళ సత్యాగ్రహ వారపత్రిక మోహదప్పి చేయున బోటిమీద దాక్టరు ఎల్. ఎస్. శర్మగారు 40 రూపాయలకు గొనిరి.

ఎస్. సత్యమూర్తిగారిచే చేవ్రాలు చేయబడిన తమిళ సత్యాగ్రహవారపత్రికను పొన్ను స్వామిగారు 20 రూపాయలకు కొనిరి. గాడిచర్లవారిసత్యోత్తమరావుగారిచే చేవ్రాలు కాబడిన అంగ్లసత్యాగ్రహవారపత్రికను సరసింకప్పగారు 21 రూపాయలకు కొనిరి. కొందఱు వెంకటప్పయ్యగారిచే చేవ్రాలు చేయబడిన అంగ్లసత్యాగ్రహవారపత్రికను చక్రవర్తిగారు 12 రూపాయలకు కొనిరి. దాక్టరు సంజుంద రావుగారిచే చేవ్రాలు కాబడిన అంగ్ల సత్యాగ్రహవార పత్రికను ఎస్. ఆర్. మూర్తి అప్పసన్నగారు కొనిరి. హిందూజేత రత్నకాశనముక్తంద నిర్బంధములలో నున్న కృష్ణస్వామిశర్మగారిచే చేవ్రాలు కాబడిన అంగ్ల సత్యాగ్రహ వారపత్రికను పి. శ్రీనివాసగారు 20 రూపాయలకు కొనిరి. సత్యాగ్రహ వారపత్రిక ఖరీదు మూడువైపుల అన్ని భావలలోను దొరకును పడవసి. ఎస్. గోవిందరాజులు మొదలియారు గారు టి. ఆర్. రాయచౌద్ర అయ్యగారు అధ్యక్షులుగ నుపపాదించిరి.

అధ్యక్షులు

ఈదినమున మనము విచారించు విషయము చాల విషయ దేశరమైనదియను, ముఖ్యమైనదియనై యున్నది. ప్రభుత్వము వారు ఒకేపద్ధతి ప్రకారము ప్రజలస్వేచ్ఛను నిర్బంధించుచున్నారు. ప్రభుత్వమువారి నిరంకుశాధికారమును నిరోధించుట కళక్తులమై యున్నాము. భగవంతుని చర్యలను కనుగొనుట కష్టము. అటులే ప్రభుత్వమువారి చర్యలను కనుగొనుట కష్టతరము. భగవంతుని దయామయుడు ప్రభుత్వమువారు దయామయులని చెప్పటంపిలువదు. భారతవర్షముయొక్క చరిత్రలన భారతీయులు అనాగరికలు కారని ప్రపంచమునకు తెలియును. మనము ప్రపంచములో మొదటి నాగరికులము. పాశ్చాత్య జేతములలో నాగరికత యున్నయెడల అది అంతయును మనము చాలభాగ మరలంబించియే యుంటిమి. విక్టోరియా రాజీయును ఆమె తనవార బ్రిటిషు సింహాసనము ఎక్కినవారున, రాజప్రతినిధులును, హిందూజేత మంత్రులును మనకు అనేకపర్యాయములు వాదాసముల చేసిరి. హిందూజేత పరిపాలనమును భారతీయుల హక్కులము చేయుదుమని పలుసారులు తమ అభిప్రాయములను తెలిపి మనము సహజముగా మంతని వారల మగుట చేత ఆ మాటను నమ్మితిమి. నేటికిని ఇంకా నమ్మువారలు కొందరు గలరు. మనకు స్వభావ సిద్ధముగా బుద్ధి కేవలముగలదు. అందుచేత ఈవాదాసములు విధికిరములని తెలిసికొంటిమి. కొందఱు ఇంక ఈవిషయమును గ్రహించలేదంటిరి. ప్రభుత్వమువారు ప్రజలస్వేచ్ఛను అణగదొక్కుటకు ఒక ప్రయత్నము ప్రారంభించిరి. ఇట్టి స్వేచ్ఛ ప్రజలకు ఇచ్చుట కిదిమార్గము గాదు. బాలునకు ఆకలిగా నున్నయెడల వానికి ఆహారమును పెట్టినయెడల వారు యూరకుండురు. ఈచర్యకు బదులుగాకల్లి, బాలుని కొట్టి ప్రారంభించినయెడల వానిదుఃఖమును, ఆకలియును పోవును! కేకలుచేయవలదని మందలించిన యూరకుండువా? మనకు అనేకబాధలుగలవు అనేక సారులు ప్రభుత్వము వారికిని వేదించి యుంటిమి. రాజ్యాంగ విషయములను కొలదిమంది విద్యాధికులే కొందురు గండఱుగోళములను చేయుచుండిరి గాని ప్రజాసామ్యము కొరకు లేదని నడుపుచుండిరి. పూర్వము కొలది జనులే వార్తాపత్రికలను చదువుచుండిరి. ఇప్పుడు ప్రతిగ్రామమునను ప్రజలు వార్తాపత్రికలు చదివి, నవీన రాజకీయములను అవగాహన చేసికొనుచున్నారు. జేతస్థితియు

విజేతస్థితియు, జేతస్థుల తారతమ్యమును ప్రజలకు తెలియుచున్నది. జేతములో కొలదిప్రజలకే బాధలు గలవని చెప్పటం కేవలమువిభ్య నేటిదినమున మనము విచారించవలసిన ముఖ్య విషయము జేతస్థుల నిర్బంధవాసమును. జేతస్థులు మహమ్మదాలీ, కాకుటాలీ, డి. చెంచయ్య, కృష్ణస్వామి శర్మ దాక్టరు కిష్టా మున్నగు వారుల నిర్బంధ వాసమునందు ఆశ్చర్యమును గావించిరి. హిందూజేతములని బ్రిటిషు పరిపాలన యొక్క జేతము వ్యాయపరిపాలనముమీద నిలబడి యున్నది. ఎవరైనను అక్రమమున చేసిన ఎడల ఇండియను పిన్లుకోడ్డుప్రకారము అరెస్టు చేసి, సాధారణకొద్దులలో విచారించవలగును. వ్యాయపాళముందు అనుభవములే ని ప్రభుత్వ కార్యనిర్వాహక సభ్యులు పీరిని విచారించినయెడల వ్యాయము చేపూరు రాజద్రోహపు నేరముక్తంద, వైద్యు, దాక్టరు వరదరాజులు నాయును, మున్నగువారలు అరెస్టు కాబడినప్పుడు వారిని కొద్దులలో విచారించినప్పుడు నిర్దోషులని వ్యాయముయ్యు చెప్పిరి. జేతము వినితలెగలకంద నున్నది. అతివాదులు, మితనానులు ప్రాచ్యులు అప్రాచ్యులు అ ఇంక అనేక తెగలును గలవు. విద్యాధికులవలన జేతమునకు మోక్షము వచ్చునని తలపబడినది. వీరలనగాదు. అంగ్లభాషరూప జనసామ్యమువలన జేతమునకు స్వరాజ్యము వచ్చును. మన జేతమునకు మహా ఆపాయకరమైనది ఈ కాలటచట్టము. జేతములో నూటికి 99 గురు అసంతృప్తిచెందుటకు కారణము ఈ కాసనమే! నిర్బంధవాసులగు మహమ్మదాలీ, కాకుటాలీ గాడ్లకొద్దులలో విచారించబడినయెడల, వ్యాయము కలుగును. వారు నేరస్థులైన, చారిక శిక్షవిధింపబడును. యుద్ధసమయమున భారతీయులు యూరోపియను రాజ్యాంగములతో పోరాడి ప్రాణదానము చేసినతరువాత కాలటచట్టమును బహుమానముగా గొందుట కేరలము విషాదకరముగానున్నది. సంస్కరణములకు నొకచేతవిచ్చుచు మరియొక్కచేత కఠినకాసనముల నిచ్చుచుండిరి. సంస్కరణములు భారతీయులకు సంకృప్తికలగజేయుకపోయినప్పుడు ఆందోళనము చేసిన, ఈ కఠినకాసనముల ప్రకారం దోషమును ఆపివేయుట కేర్పడినది. హిందూజేత రత్నకాశనము యుద్ధకాలమున శత్రువులకై విధింపబడినది. మన జేతస్థులపై వినియోగింపబడెను. మొదట ఈకాసనము భారతీయులకు ఉపయోగింపబడెదని నడిచి భారతీయులకే వర్తింపజేసిరి అనుచున్నగు విషయములతో తమ గంభీరస్వాభమును ముగించిరి.

“దాక్టరుకిష్టా దాక్టరుసత్యరాయి, అనుభవానంద స్వామి, చండిత కొలుమాలు జేయూకాథమున్నగువారలపై పంజాబు ప్రభుత్వమువారు హిందూజేతరత్నకాశనము క్రింద నిర్బంధవాసముల విధించుటకు, ఈ ఆజ్ఞలను కర్మమైకే ఒడ్డుయారు గారు సమర్థించినందులకు, ఈ సభవారు అసంతృప్తి తెలుపుచున్నారు. పంజాబు ప్రభుత్వమువారును హిందూజేత ప్రభుత్వమువారును ఈ ఆజ్ఞలనుకర్డుచేయవలయునని ఈసభవారు కోరుచున్నారు.

మహమ్మదాలీ కాకుటాలీ కృష్ణస్వామి శర్మ డి. చెంచయ్య గాడ్లకొద్దులలో హిందూజేతరత్నకాశనముక్తందనిర్బంధవాసము ఇంకను ఆశ్చర్యముగా నుండుటకు ఈసభవారు ఆశ్చర్యించుచున్నారు. జనప్రేమగా యుద్ధము అంతమొందుటవలన, ఈ విషయములకు సంబంధించిన ప్రభుత్వములు ఈ నిర్బంధాజ్ఞల రద్దుచేయవలయునని ఈ సభవారు కోరుచున్నారు.

3) కాలటచట్టము భారతసామ్రాజ్యకాసనసభలో ఆమోదించబడుటచేత జేతాభిమానులు, అత్యగౌరవముగల వారు నగుచండిత మదనమోహనమూల్యగారు, జి.స్వా. రా. బి. కుక్క, మజురుల్ హుక్కుగార్లు సామ్రాజ్య కాసనసభ్యత్వము నకు రాజీనామానుచ్చించుటకు ఈ సభవారు సంతోషమును తెలుపుచున్నారు మున్నగు తీర్మానములు ఉపపాదించబడెను.

వి. రామదాసుగారు, కొందఱు వెంకటప్పయ్య పంతులుగారు, గాడిచెర్ల హరిసత్యోత్తమరావుగారు. టి. వి. గోపాలస్వామి మొదలయారు గారు, మాలి అబ్దులుబజ్జిమ రామగారు, సత్యమూర్తిగారు, రామవను గారు టి. వి. వెంకట రామయ్యగారు, మున్నగు వార్లు అంగ్ల, అంగ్ల అరవభాషలలో వైశిర్వాసములను విపులముగా సభ్యులకు పూర్వపర సంవర్షములతో వివరించుచు ఉపన్వసించిరి.

తీర్మానము లన్నియును ప్రజాసమ్మతిని ఆమోదించబడెను. సభాకార్యానంతరము అధ్యక్షునకు వందనము లర్పించబడెను.

విదేశతంత్రీవార్తలు

(రైటు డి. జి. సి.)

సంధిసభ.

ప్రార్థన, ఏప్రిల్ 10:—ముగ్యు. పి. సి. రూ. క్రింద పంపిణీయము, ఏప్రిల్ 11 న తేదీని జరుగు ప్రారంభసభ ఏప్రిల్ 12 న తేదీనినూడ జరుగవచ్చుననియు నొక బ్రిటిషు ఉన్నతాధికారి మరల చెప్పుచున్నాడు.

వరతులను తర్కించుట.

ప్రార్థన, ఏప్రిల్ 10:—సంధి జరుగుట జర్మనులకు తెలుపబడుటయు వారు నాటిని గమ్యముగ తర్కించుకొనుటయు జరుగవచ్చును. వరతులన్నటి సంగీకరించినగానిబహిరంగముగ సభ జరుగ నేరదు. వెర్నల్నునకువచ్చు జర్మను క్రిత నిధుల సంఖ్య చాల అధికముగ నుండుననియు, ఆచటి హోస్టేలు చాలవనియు తెలియుచున్నది. వారి కగిన కపకుల నేర్పరచు నిమిత్తము వెస్ట్రీను మేయరు గారు మట్టుకట్టనుండు నిల్వలు మొదలగునాటి యజమానులతో సత్తరకత్తుత్తరములను నడపుచున్నారు.

యుద్ధకార్యములకు పూచీ.

ప్రార్థన, ఏప్రిల్ 10:—హేనానుపిజెన్స్ వారిట్లు తెలుపుచున్నారు. నలుగురిసభ జరుగుచునే యున్నది. పూచీతనమును గూర్చి ఏదియో సమాధానము వుదరిగి. యుద్ధకారకులను విచారించుట బహుశా జరుగకపోవచ్చును. కాని యుద్ధసమయం దొవర్సిన క్రొర్యములను గూర్చి మాత్రము అంతర్జాతీయ వ్యామూధికారులు విచారణ చేయుదురు. కయిజరుగారి సర్పించుటకు దక్షిప్రభుత్వమువారు కోరబడవచ్చును.

మిత్రమండలి

ప్రార్థన, ఏప్రిల్ 10:—స్థితిగతులను గూర్చి విమర్శించుచు మెంపురత్రిక ఇట్లు ప్రాయముచున్నది.—యురపు సంధియులు జరుగుటవలనను, జర్మనీలో ఆంతరింగికస్థితి వైమవ్యముగ నుండుటవలనను మిత్రమండలివారలలో కొంతమంది ఆమెరికాసంయుక్తరాష్ట్రములు సహా తమ లాభములనుతపంచనాగరికతను గాపాడు నిమిత్త మింక కొంతకాలమువరకు కలసియుండు టావకేళకము

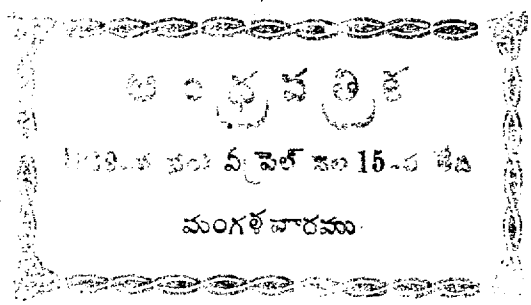
దొరతనమువారి వైఖరి.

లండను, ఏప్రిల్ 10:—ప్రజలమందెరిమను క్లెవెండ్లార్డు గుగారు ఎం. లెంతుగారు సంధిచేసికొనగోరన అంశమును గూర్చి ప్రసంగించిరి. అంతటిప్రయత్న చర్యజరగను బోలెదెట్లు లతో నెట్టిగానుబాంబులకు ఆకంభింపవలదని అనేకమంది సభ్యులు తెలిపిరి. మార్లుగారు దొరతనము వారి తగవున ప్రత్యుత్తర మొసగుచు, రుష్యాతో చర్య చేయుటకుండ తప్పించుకొనవలయునను ఉద్దేశము లేదనియు, అయినను రుష్యాప్రజల సందతీని భయపెట్టుచున్న కొలదియంది క్రూరులతో మన మెట్టి ఏర్పాటులకు జేయబాటుచుండు, నాగరికతకు భంగము గలిగించు గజన్న మెంటుతో మాకు నిమిత్తము లేదని మనము రుష్యా ప్రజలకు చెప్పుచున్నదియు చెప్పిరి.

లెనినుగారు రానుబారముల నడుపుటకు సిద్ధముగ నున్నారను కథమంతయు జర్మనుల పరిశీలనయనియు, బోలె విషము నిజముగ కాలి సభిలమియవారే తుని అందఱు విశ్వసింపనట్లు చేయుమిత్త మింక భ కల్పింపబడినదనియు బోలె విషమువలన బలహీనత ప్రాప్తిండుచు గావున పిలగునన్నిబోట్లను బోలెవిషమును వ్యాపింపజేయుటకు జర్మనులు ప్రయత్నించుచున్నారు.

మిత్రమండలి, జర్మనీ.

ప్రార్థన, ఏప్రిల్ 10:—జర్మను సుభ్యు సుభ్యము గూర్చి “ఎకోడిప్రార్థన” పత్రిక ఇట్లు ప్రాయముచున్నది. మాగ్యును బోలెవిషముతో నేదెయో యేర్పాటు జేసికొన గలుగునెడల రుష్యాబోలెవిషముతో నూడ నేదెయో సమాధానము నొనరించుకొనుటకు మిత్రమండలివారి రంగీకరించి యుండురను సంకతి మరుగుపడ జాలదు. అయినను మాగ్యును బోలె విటకుల అధికారలోపమును సమాధానము చేసికొనునట్లు గన్వింపనివారి వైఖరియు కొంత కాలముయన పిచ్చుట ఒడంబడిక నున్నాభ్యయను సంకతిని బోధించెను.

మదరాసు శాసననిర్మాణసభ: ఎన్నికలు.

ఉరంతయు నొకదోప యను సామ్యమున, మదరాసు రాజధానిలో క్రొత్తనూర్ణము లవలం బింపబడుచుండును. రాజెటు బిల్లు లొక వంకను, సంస్కరణములు వే రొకవంకను ప్రజల మనముల నాందోళనపరుచుచుండ, మద్రాసు రాష్ట్రమున, శాసన నిర్మాణసభకు ఎన్నికలు గూడ నిపుడే తీరుచున్నవి. మిగిలిన రాష్ట్రములన్నియు, ఎన్నికల నిపుడు మానివేయుచు, సామ్రాజ్య శాసననిర్మాణసభలో విషయమై త్రోవజూపి యుండ, మద్రాసు రాష్ట్రమునం దెన్నికల కెట్టి ప్రజలవాసరము గలిగెనో తెలియకున్నది. విల్లింగ్డుడు ప్రభువుగారు సంస్కరణముల కనుకూలు రనియు, మాంటాగూ వ్యవస్థలంబు లనియు, ప్రసిద్ధి గలడు. అట్టి తేది, వీరు మదరాసు రాష్ట్రమునం దెన్నికలీ తరుణమున జరుగ నవసరములేదని వెల్లడించుచో, లేనిపోని గడవిడను తగ్గించిన వారగుదురు. ప్రస్తుత శాసన నిర్మాణసభలో, ప్రజాప్రతినిధులు చేతుదగిన కార్య మంతగ లేదు. వారి తీర్మానములు గాని, సవరణలు గాని, విన్నవములు గాని, అధికారుల నిశ్చయమును మరల్చ జాలవు. అందుచే, నూతనసంస్కరణములు సమకూరువరకును, రాష్ట్రీయ లోకీకతో వేచియుండ వచ్చును. ఎన్నిక లిప్పుడు జరుగుట విల్లింగ్డుడు ప్రభువుగారి కిష్టము లేకబోవచ్చును. అయినను, అధికార ప్రతిష్ఠను కాపాడుటకు, వెంట్రుండు ప్రభువుగారి నిశ్చయమునే వీరును కొనసాగింప వచ్చును. విల్లింగ్డుడు ప్రభువుగారు తమ నిశ్చయమును త్వరలో వెల్లడించుట శ్రేయస్కరము.

ఈలోపున అభ్యర్థు లొకరివెంబడి నొకరు, తామిదివరకు చేసినట్టియు, చేయ నున్నట్టియు ఘన కార్యములను వివరించుచు ప్రకటనపత్రముల నంపుచున్నారు. ఇంకను, నభ్యర్థుల లిప్తు ముగియలేదు. ఆంధ్రరాష్ట్రమును మాత్రమే దీసికొనిన, ఉత్తర మండలముల భూస్వాముల పక్షమున ప్రాతినిధ్యమునకై గా. బి. వేంకటపతిరాజు, దుర్గి రాల దేవల్రాజు, నిడమర్తి జలదర్శ ప్రసాదరావు గార్లొకతవరకును బ్రయత్నించుట కిష్టముజూపిరి. గా. వేంకటపతిరాజుగారు, మూడు వత్సరముల నుండియు, శాసననిర్మాణసభలో శక్తివంచనలేక కృషి సలిపినవలకు సందియము లేదు. వారు భూస్వాములకు సంబంధించిన విషయములలో మాత్రమేగాక, ప్రజాసామాన్యమునకు సంబంధించిన సమస్యలన్నిటిలో శ్రద్ధవహించి, ఖండితముగ తమ యభిప్రాయమును వెలుపుచుండిరి. ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయ తీర్మానమును, అధికారుల దృష్టికి దీసికొనివచ్చుటయు, ఆంధ్రదేశపు కొరతల నెప్పటికప్పుడు వెలిబుచ్చుటయు, వీరి ఆంధ్రోద్యమాభిమానమునకు నిదర్శనములు. గా. నరసింహయ్యగారి దేశభాషా తీర్మానమును వీర్రామోదంప గడంగుటచే, వీరికి దేశభాషలపై గల యత్నాహము విడితగుచున్నది. వీరు తిరిగి ఎన్నికొన

బడునడల, ఇంకను నెక్కుడు వట్టుదలతో ప్రజల పక్షము బూనెద రని, విశ్వసించవచ్చును.

ఉత్తర మండలముల జమీందారుల పక్షమున, గా. పీఠికాపురాధీశులు తిరిగి ప్రాతినిధ్య మాశించుచున్నారు. వీరి కింతవరకును పోటీవారైనను కాన్పించలేదు. వీరు శాసననిర్మాణసభలో ప్రవేశించి విశేషకాలము గడువనండున, వారు సలిపిన కృషిచూర్చి విమోచితుల కింకను తగిన తరుణము రాలేదు. కడచిన బడ్జెట్టుపై నిచ్చిన యుపన్యాసమున, వారి సంఘశ్రేయోభిలాష వెల్లడియైనది. ఎన్నికలకు బిమ్ములు, వీరు ప్రజాపక్షమును దృఢముగ బూని తమ విధ్యుక్తమును ప్రశంసార్హముగ నిర్వహించెద రని యూహించవచ్చును. అనంతపురము, బళ్లారి, కర్నూలు మండలముల స్థానికసంఘములకు, నలుపురు ప్రాతినిధ్య మాశించుచున్నారు. గా. పి. శివరావు, రావు బహదూరు యస్. వి. నరసింహారావు, డి. బి. పి. కేశవశిల్ప, హెచ్. లక్ష్మణరావుగారు నామము లింతవరకును నభ్యర్థులుగ ప్రకటితమయినవి. మొదటియిద్వారలో, విచక్షణ గావించుట కష్టపాధ్యము. గా. శివరావుగారు శాసన నిర్మాణసభలో తమధర్మమును సంతృప్తి కరముగ నిర్వహించి, డి. బి. కేశవశిల్పగారు లేనికొరంతను కనుబడకుండ జేసిరి. తమధర్మము సతి సమర్థతతో నిర్వహించుచుండిరి. రా. బి. యస్. వి. నరసింహారావుగారు ఆంధ్రోద్యమాభిమానులు. ప్రజాశయముల కనుకూలురు. స్థానిక స్వపరిపాలనానుభవముతో నారి లేవనవారు. ఇక డి. బి. కేశవశిల్పగారి విషయమై విశేషదూరము ముచ్చటించనవసరము లేదు. వారి ప్రయత్న ఫలితముగ, ఫార్మెట్టు, జులులు శాఖల విషయము అభివృద్ధిలో గలిగిన సంచలనమే, వారి కీర్తిని చాటుచున్నది. ఇట్టి పరిస్థితులలో, పశ్చిమాంధ్రదేశీయులు దూరమోలోచించి, తమ విచక్షణ నుపయోగించగోరెదము.

గుంటూరు కృష్ణా గోదావరి మండలముల విషయమై, అర్హప్రతినిధిని నిర్ణయించుట సులభపాధ్యము. కొండా వెంకటప్పయ్య, రా. బి. వెంకటరెడ్డి నాయుడు, రా. సా. మాదిరెడ్డి వెంకటరత్నం నాయుడుగార్లలో, ప్రభుత్వము శ్రేయస్కరములకు సందియములేదు. రా. బి. వెంకటరెడ్డి నాయుడు గారు భయభావలతో వక్రత్వపాతర్థ్యముగలవారు. కొంతకాలము క్రిందటివరకు కాంగ్రెసు కమిటీమానులుగ నుండి ప్రజాశయముల కనుకూలురుగ నుండిరి. కాని, వీరిటివల బ్రాహ్మణవిద్వేషోద్యమమున జేరి, జాతీయోద్యమ ప్రతిఘటనమునకు బూనిరి. రా. సా. వెంకటరత్నము నాయుడుగారు, వీరికి దోడుగ బనిజేయుచున్నారు. వెంకటప్పయ్య పంతులుగారి నెరుగనివారు లేరు. ఆంధ్రోద్యమాభివృద్ధి కొరకు, న్యాయ వాదవృత్తిని వదలి, తమజీవితమును ధారబోముచున్న మహనీయులు. వీరు ప్రతి సదుద్యమమునందును, ముందంజ వైచుచున్నారు. సత్కాగ్రహ ప్రతీక్షిగా గొని, వీరు తమ దేశారాధానా తత్పరతను మరియొకవారు వెల్లడించుచున్నారు. వీరి ఎన్నిక మూలమున, ఆంధ్రోద్యమ జాతీయోద్యమములకు బలము చేకూరగలదు. గంజాము విశాఖ పట్టణములకు, మల్లాది కృష్ణమూర్తి పంతులు గారును, సి. వి. యస్. నరసింహారాజుగారును, ప్రాతినిధ్య మాశించుచున్నారు. కృష్ణమూర్తి పంతులు గారు, స్వరాజ్యోద్యమాభిమానులు. స్థానిక స్వపరిపాలనానుభవము గల వారు. నరసింహారాజుగారి రిదివరకు భూస్వాముల పక్షమున

శాసననిర్మాణసభలో ప్రశంసార్హముగ కృషి సలిపిరి. వీరికిగల ఆంధ్రోద్యమ జాతీయోద్యమాభిమానము నువిదితమే నిర్మోగ మాటముగ ప్రభుత్వమువారికి ప్రజల కోర్కెల నిదివరకు తెలిపియుండిరి. నియోజకవర్గమువారు బాగుగ యోచించి, తమ సమ్మతుల నిచ్చుట ధర్మము.

నెల్లూరు చిత్తూరు కడప మండలముల కింతవరకును రా. బి. టి. బాలాజీరావు నాయుడు, గా. ఎ. యస్. కృష్ణారావు పంతులు గాల్గు నిలువబడిరి. వీరిలో, గా. కృష్ణారావు పంతులుగారి ప్రాతినిధ్యము వాంఛనీయమని గ్రహించుట సులభము. పంతులుగారి, శాసననిర్మాణసభలో ప్రవేశించిన దాదిగ, తమ ధర్మమును మిగుల సమర్థతతో నిర్వహించి, ఎల్లర మెప్పు వడసిరి. ఇక రా. బి. బాలాజీరావు నాయుడు గారు కొలది కాలము క్రిందటి వరకు ప్రభుత్వోద్యోగములో నుండిరి. జాతీయోద్యమ విముఖులని, పేర్వడసిరి. కల్లికుపర్తిను కమిషనులో వీరిచ్చిన సాక్ష్యము ద్వేషభూయిష్టముగ నుండెను. ఉత్తరమండలముల మహమ్మదీయుల పక్షమున నిలువబడినవారిలో మహమ్మదు ఉస్మానుగారు స్వపరిపాలనోద్యమవిముఖులు. సమల్లా బాజ్జాసాహేబుగారి యభిప్రాయము తెలియొనింకను తెలియలేదు. ఈ సంవత్సరమున, గుంటూరు, కృష్ణా, గోదావరి మండలముల పక్షమున ప్రశంసార్హముగ కృషి సలిపి, ప్రభుత్వమువారిచే మద్రాసు ఫోలోలేయని పొగడ్డ గాంచి, తమ ప్రజాతిశయమును వెల్లడిజేసిన డి. బి. మోచర్ల రామచంద్రరావు పంతులుగారు తిరిగి శాసననిర్మాణసభ త్వము నాశించక, విడుచుచున్నందులకు ఈ మూడు మండలములవారును మిగుల విచారిం చెద రనుటకు సందియములేదు. వీరి యనుభవజ్ఞానము, శాసనసభ వెలుపలనైనను, ప్రజాభ్యుదయమునకే వినియోగపడునని, ఆశించెదము. సుప్రసిద్ధ న్యాయవాదులగుటచే తిరిక లేకున్నను, గా. ఆకెళ్ల సూర్యనారాయణరావుగారు, తమ యవకాశమును నిదివరకు చక్క గ నుపయోగించిరిని చెప్పకతప్పదు. ఇంతవరకును, శాసననిర్మాణసభలోని ప్రజాప్రతినిధు లెంతటి సమర్థులయినను, వారి వాగ్విశ్వాస భాగ మంతయు వృథా జుగుచున్నది. క్రొత్తగ విషయమై, శాసనసభలో ప్రవేశించెడివారిని గూడ నిట్టి నిరుత్సాహపరిస్థితులే ఎదుర్కొనక దర్శింపు. సంస్కరణవిధానము క్రింద నయినను, ప్రజాప్రతినిధులస్థితి చక్కబడనో లేదో పరికింపవలసియున్నది.

ఇంపీరియల్ ప్రిఫరెన్సు

స్వేచ్ఛావాణిజ్యము, సామ్రాజ్యవాణిజ్యాభిమానమునకు చోటిచ్చినదని, మిల్నరు ప్రభువుగారు మాంచెస్టరులో నిచ్చిన యుపన్యాసము తేటపరుచుచున్నది. క్రొత్తపద్ధతీక్రింద, సామ్రాజ్యములో వాణిజ్యము స్వేచ్ఛగ కొనసాగుదుండును. సామ్రాజ్యేతరభాగముల సరకులపై మాత్రము సుంకములు విధింపబడవచ్చును. ఇందు మూలమున, సామ్రాజ్యవాణిజ్యవిధియందు వెనుకబడియున్న హిందూదేశమునకు సప్తము గలుగక నూనదు. అధినివేశ రాజ్యము లంపెడి సరకులెంతటి ప్రీతుమయిన వయినను, హిందూదేశము గొనవలసి వచ్చును. సామ్రాజ్యేతర భాగముల నుండి సరకులను చౌకగ దెప్పించికొనుటకు వీలుండదు. వాణిజ్యస్వాతంత్ర్యముందుచే, హిందూదేశమునకు చేకూరుట యత్యవసర మగుచున్నది.

New Germany.

Loyalty to Treaties.

London, April 10.

BERLIN:—A message from Weimar states that speaking in the National Assembly, Herr Scheidemann said that loyalty to the treaties would be a distinguishing mark of the new Germany. But vital German interests would be unwaveringly protected, while a spirit of unreserved conciliation could be observed towards all peoples. They wanted equal "rapprochement" of all peoples, not a fresh division of the world, into alliances and groups. Germany would not allow Russia to dictate to her in her home affairs, but if Russia stopped the forcible Bolshevik propaganda, Germany would gladly extend her hand to the Russian people. As regards France, Germany's desire for conciliation was very clear. If Germany pressed for a plebiscite in Alsace-Lorraine it was in order to remove the "revanche" idea for all time. Herr Scheidemann emphasised the dangers of unrest in Germany, pointing out that strikes had resulted in the idling of hundreds of thousands, whose labour could alone provide payment for food supplies. The revolution in Munich endangered peace. The Government desired to open the road to economic democracy and would so inaugurate Socialisation that it would form a source of prosperity, not the bacillus of decomposition, but they must forcibly repel all attempts to take them by surprise.

Count Brockdorff-Rantzau declared that the Government was unable to sign a peace essentially deviating from the basis of peace to which Germany agreed in the beginning. (Loud applause.) Germany required the release of industrially and agriculturally the important West, which was cut off from the rest of Germany. She also needed the speedy raising of the blockade and importation of foodstuffs on conditions making their purchase possible for Germany. She also expected raw materials from her western enemies, and needed credit to purchase these.

The German Colonies.

Lord Leverhulme on British Claim.

LONDON, April 9.

Lord Leverhulme, addressing the Colonial Institute to-day, said that had Great Britain consented to the return of the German Colonies, she would have been a party to the greatest crime against her own kinsmen in the Dominions, would have sacrificed the welfare of the natives of those colonies and would have dismembered the Empire. Lord Leverhulme emphasised that the Empire had been built up not by Governments or the Colonial Office, but by individuals. The eighteenth century method of colonisation was to kill the backward native races. There was a danger to-day of rushing to the other extreme of Maudlin sentimentality and conceding to the natives' rights in the land that would not be reorganised for a moment if claimed by a British Duke in relation to his broad acres. The necessities of mankind required the fullest use of the land for the benefit of all. The way had been prepared for the breaking up of large estates in Great Britain and the opportunity to cultivate the lands overseas must be granted. The highest interests of the natives could only be achieved by opening up their lands to British colonists.

Requisitioned Premises.

Government to Pay Rent.

LONDON, April 10.

The Court of Appeal, by a majority, allowed the appeal of De Keyser's Hotel, London, in a test action against the Crown, who had requisitioned the premises, for payment of rent and for compensation during nine months of occupation. The Crown argued that the King was empowered to take his subjects' property for the Defence of the Realm without payment. The Master of Rolls decided that there was no prerogative right to seize property for administrative purpose in connection with the Defence of the Realm without indemnifying the owners. De Keyser's claimed £13,520 for occupation alone.

The Delhi Riots.

Questions in the Commons.

LONDON, April 8.

Replying in the House of Commons to Sir John Rees, Mr. Fisher read a telegram from the Viceroy dated the 31st March detailing the rioting in Delhi on the 30th March. Mr. Fisher added that the Viceroy reported a few days later that there had been no trouble elsewhere.

Comment in the "Times."

London, April 10.

The "Times," commenting on the Delhi riots, says that Indian Extremists are not creating an atmosphere favourable to the passage of the Reform Bill, but the paper believes that the Government will not be deterred from passing it by excesses that are now beginning, just as they will not be driven into framing further concessions, which would be beyond India's present capacity to utilise with advantage to herself.

British Cotton Imports.

Removal of Restrictions.

LONDON, April 8.

The Board of Trade has directed that with regard to the prohibition of imports, no ration will be granted for cotton hosiery except in piece for which a ration of fifty per cent. of the 1916 imports will be allowed. No restrictions will be retained on cotton yarn, grey, and bleached cloth, except cotton duck, after April 30th, and dyed, coloured, and printed cotton goods will be admitted free from all sources.

The Sarre Coalfield.

The Question Settled.

LONDON, April 12.

PARIS:—The question of the Sarre Coalfield is now almost entirely settled to the satisfaction of France, which will enjoy "definite property" in the Coalfield.

Sir Basil Scott.

Tribute by Bombay Bar.

BOMBAY, April 13.

Sir Basil Scott, Chief Justice, Bombay High Court, after tenure of eleven years of office, during which period he fully maintained the best traditions and dignity of the high office, retired yesterday with the closing of the High Court for long summer vacation, though his retirement officially takes place at the end of the vacation in June. Members of all branches of the legal profession yesterday united in paying a fitting tribute to the retiring Chief Justice, who, replying to the compliments, said:—I was chosen years ago to be one of the lamp-bearers of Justice to keep the lamp in this Presidency burning bright and clear and to hand it undimmed to my successor. If I may accept what has been said of me during the last few days in friendly gatherings of lawyers, the flame is still burning and undimmed. That this is so is due chiefly to the members of the legal profession who might, to keep up the metaphor, be termed the mass of the lamp of justice. On the original and appellate sides of the Court this city is fortunate in having bodies of Advocates, Solicitors and Pleaders who appreciate their duties and responsibilities and who render to Bench in the trial of cases the whole-hearted support that is expected of them. It is seldom that time is wasted by too persistent or irrelevant arguments and seldom that points helpful to the right decision of the case are not brought before the Court. He then thanked them for the support they had given to the Bench and bade good-bye.

Franco-British Alliance.

LONDON, April 12.

PARIS:—Mr. Massey, Prime Minister of New Zealand, at a meeting in Paris, expressed the hope that the British and the French would be Allies for all time.

Red Cross Delegates Meeting.

LONDON, April 12.

PARIS:—At a meeting of Red Cross delegates at Cannes, the Chinese delegates hoped that the Red Cross movement would take steps to prevent alcoholism taking root in China, especially now that America and various sections of the British Empire had gone dry.

French Senate and Chamber.

A Manifesto.

PARIS, April 12.

Havas Agency states: In the French Chamber yesterday about 300 Deputies signed a Manifesto desiring to affirm close union between the Senate and the Chamber with a view to strengthening the hands of the French representatives at the Peace Conference in their just demands.

Official Language of League.

LONDON, April 12.

PARIS:—French has been proposed as the official language of the League of Nations. The League Commission decided that it was not competent to decide this question, which must be settled by the Peace Conference.

By twelve votes to six the League of Nations chose Geneva as the seat of the League. Brussels was proposed by M. Hymans, Belgian Minister for Foreign Affairs, and this motion was supported by France, China, Portugal and Czechoslovakia.

A General War Medal.

Issue Decided On.

LONDON, April 10.

In the House of Commons, replying to Major-General Sir Ivor Phillips, Mr. Churchill said that a general war medal had been decided upon and the design of the ribbon approved. A free preliminary issue would be made to all who were entitled to the medal whether serving or discharged.

A War Marriage Bill.

First Reading Passed.

LONDON, April 10.

In the House of Lords, the Lord Chancellor introduced a Bill which provides that, where a marriage was contracted in the United Kingdom during the war by a member of the overseas forces, a competent court in the district where the marriage occurred is empowered to entertain matrimonial proceedings by either party to the marriage. The Bill applies to the self-governing dominions, also to many of His Majesty's possessions and protectorates. The Bill passed its first reading.

Coal Strike in Ruhr Region.

Continues in Spite of Concessions.

London, April 11.

BERLIN:—In spite of concession of seven hour day the coal strike in the Ruhr region continues excitement at Essen growing. Government soldiers venturing in streets singly are assaulted by the strikers. The "Vorwärts" States that the Soviet republic was to have been proclaimed in Ruhr district yesterday, but was frustrated by the Government occupation of Essen.

Workers Arrested.

Seventeen members of workers council at Muelheim-Ruhr who voted for immediate proclamation of soviet republic were arrested for high treason.

White Guards at Ingolstadt.

About to Enter Munich.

London, April 11.

At a mass meeting of Communists it was announced that the White Guard under Schnepfenhorst was already at Ingolstadt and was about to enter Munich to overthrow the Soviet Government.

Engineers Congress.

Importance of P. W. D.

Lieutenant Governor's Address.

(Delayed in Transmission.)

LAHORE, April 12.

The Lieutenant-Governor addressed the Punjab Engineering Congress, which opened at Lahore on Thursday. He said that never had the importance of the P. W. D. been so fully realised as during the war, mostly through facilities, such as railway facilities and greater dependencies on roads, but more especially in the work of the Canal Department, which provided an invaluable source of food supply not only to India but also to the armies of the Allies. Here in the Punjab they had a great task in taking up the work of progress and extension where it was left off 4½ years ago. The Punjab had been going ahead on roads, but these too had to be adopted for the new condition of motor traction. The Conference would be glad to hear that the last remaining link in the Punjab road communications is the Chenab Brigade. It might not be obvious at first sight where men and money could be found for these great projects, but he knew that the P. W. D. would supply the men, and the Punjab Government had never failed to raise money for such schemes as were remunerative both to the people and the Government.

His Honour said:—The irrigation branch of the Public Works Department is preparing three projects of the greatest magnitude, each of which is likely to cost about 1,000 lakhs (71 crores) of rupees and to yield a net financial return of from 6 to 8 per cent per annum on the capital expenditure. These projects are a canal from the Indus at Kalabagh to irrigate 5 million acres of 3,000 square yards of wilderness lying between the Indus the Jhelum and the Chenab rivers, a reservoir dam 350 feet high to be built across the Sutlej at its debouchure from the Himalayas in order to store up 110,000 million cubic feet of water for purposes of irrigation during winter, and the Sutlej Valley project of a canal from the Sutlej near Ferozepur for irrigation chiefly of the territories of Bikander and Sahawalpur.

Quiet in Egypt.

No Further Disturbances.

LONDON, April 9.

In the House of Commons at question time Mr. Cecil Harmsworth stated that the latest information was that the situation in Egypt was quiet. No further disturbances had occurred since the riot in Cairo on the 3rd April. The issue of periodical official statements regarding the situation was being arranged.

A New Ministry.

LONDON, April 10.

The following Egyptian official "communiqué" has been received from General Sir Edmund Allenby. A new Ministry, which has been well received, was formed on April 9th under Ruzaby Pasha. The Provinces are now quiet but there have been demonstrations amongst the peasantry, while anti-Armenian disturbances occurred in parts of Cairo on April 9th.

Release of Egyptian Nationalist Leaders.

LONDON, April 7.

CAIRO:—A proclamation issued by General Sir Edmund Allenby, orders the release of four deported Nationalist leaders, who will now be permitted to leave Egypt.

Geneva Chosen as Seat of the League.

LONDON, April 11.

PARIS:—The League of Nations Commission last evening chose Geneva as seat of the League and adopted new provisions ensuring that Monroe Doctrine will not be affected by provisions of the Covenant.

Railway Wages in U. S. A.

Government Orders Increase.

LONDON, April 11.

WASHINGTON:—The Government has ordered Railway wage increases aggregating sixty five million Dollars affecting four hundred thousand workers.

The Central Council.

Immediate Abdication Demanded.

London, April 11.

BERLIN:—A telegram from Munich states that the council elected by Revolutionary workers and Soldiers has declared itself sole authority and has demanded immediate abdication of the Central Council.

Famine Relief Impeded.

BOMBAY, April 13.

Famine relief operations in Gujarat has been impeded by action of rioters. At Surat rioters stopped bailing operations of grass required for famine relief operations.

Brief Telegrams.

The Tilak Purse Fund now amounts Rs. 78,300.

Mr. Kerr, Chief Secretary left on 14th for Darjeeling direct.

His Excellency the Governor accompanied by Mr. Wilkinson Private Secretary left 15th afternoon for Dandim Kalimpong and Darjeeling and will arrive at Darjeeling on 19th.

The mail steamer "Chakrata," which left London on the 18th ultimo and has on board the mails of the 3rd instant, arrived at Port Said on Saturday, the 13th instant.

The Present Situation.

Government of India's Resolution.

SIMLA, April 14.

The "Gazette of India" Extraordinary publishes the following resolution in the Home Department, dated the 14th April 1919:—The present situation arising out of the agitation against the anarchical and revolutionary crimes act (commonly called the Rowlatt Act) renders it imperative on the Governor-General in Council to define the attitude of the Government on the subject of that agitation and the serious disorders which have resulted therefrom and to indicate the nature of the concerted action which it is now necessary to take for the preservation of law and order. When the Bill was under discussion its opponents publicly stated that if it passed into law a campaign of agitation against it on a scale hitherto unattempted would be organised throughout India, and a section of them indicated that they would support that campaign by resort to what is known as passive resistance. No one cognizant of the conditions of India could have been ignorant at the time of the dangers of initiating a widespread movement of the nature. They were clearly pointed out by many public men of moderate views and the representatives of Government did not fail during the debates on the Bill to emphasize the serious consequences to the public peace which would follow from an agitation such as was then threatened. These warnings were unheeded and to the agitation which has succeeded the passing of the act, must be directly attributed the open breaches of the public peace, the defiance of authority and the criminal attacks on life and property which have lately been witnessed in certain parts of India.

Double Line of Action.

The agitation has followed a double line of action, namely direct criticism of the Act by means of public speeches and publications, and the initiation of the threatened movement of passive resistance. The latter movement was ushered in by a demonstration consisting of the observance of a day of fasting and the closing of shops and places of business. Such a demonstration was not in itself illegal but there is ample evidence to prove that in more than one place those locally responsible for organisation over stepped the limits of lawful persuasion, and resorted to direct interference with the business of many who were not interested in the movement and to forcible obstruction of the traffic in the public streets. But the indirect consequences of this aspect of the agitation have been far more mischievous in that it promoted a sense of unrest and of excitement which was bound to react and has reacted on the more ignorant and inflammable sections of the population.

Campaign of Criticism.

The campaign of criticism has involved in many quarters the use of most flagrant misrepresentations regarding the character of the act. It is clear that large numbers of ignorant people have been deliberately led to believe that the new law gives the police unfettered authority to interfere with public meetings not only of a political but of a religious and social nature, and to arrest summarily persons engaged in political work and that it empowers the executive authority to imprison without trial any person criticising the action of the Government.

Salient Facts of the Act.

The Governor-General-in-Council thinks it necessary to reiterate here the following salient facts concerning this Act:—It is specifically directed against revolutionary and anarchical crime and can only be brought into force in any locality where it has been proved to the satisfaction of the Governor-General-in-Council that such crime or movements tending to such crime exist. It has not so far been brought into operation in any part of India. Its first part merely provides for the speedy trial of certain grave offences. In the second third parts provision is made for preventive action (similar to, but much more restricted in scope than that now provided by rules under the Defence of India Act) against persons suspected of revolutionary or anarchical crime, action cannot however be taken against any individual without the previous order of the Local Government.

No Cause for Apprehension.

There is nothing therefore which can justify the widespread rumours, for which the promoters of the agitation must be held responsible, that unusual or even extended powers have been given to the police, nor is there anything which need cause fear or apprehension to any person other than the revolutionary or the anarchist. Not only do the terms of the act definitely exclude its use in any case not falling within the definition of anarchical or revolutionary conspiracy, but government has given the most categorical pledge (which the Governor-General-in-Council takes his opportunity to reiterate), that the tenor and invention of the Act will be scrupulously safeguarded, should occasion arise to put into operation.

The Deploable Occurrences.

The Governor-General-in-Council considers it unnecessary to detail here the deplorable occurrences resulting from the agitation against this act. The offences which have occurred at Delhi, Calcutta, Bombay and Lahore have one common feature, the unprovoked attempt of violent and unruly mobs to hamper or obstruct those charged with the duty of maintaining order in public places. At Amritsar and Ahmedabad they have taken a far graver form, a murderous attack on defenceless individuals and a wholesale and wanton destruction of private and public property. The Governor-General-in-Council thinks it right to state that at Amritsar the loss of life might have been greater but for the protection afforded by unofficial Indians to those who were threatened by the mob, and he takes this opportunity of expressing the gratitude of the Government for this conspicuous example of loyalty and humane feeling. It remains for the Governor-General-in-Council to assert in the clearest manner the intention of the Government to prevent by all means, however drastic, any recurrence of those excesses. He will not hesitate to employ the ample military resources at his disposal to suppress organised outrage, rioting or concerted opposition to the mainten-

ance of law and order, and has already sanctioned the application of state offences regulation 1804 in a modified form to certain districts of the Punjab. He will further use all preventive measures provided by the statutes to check disorder at its source, and in Regulation 3 of 1818 and the corresponding Regulations applicable to Bombay and Madras and in the rules under the Defence of India Act, he has powers which will enable him to deal effectively with those who promote disorder.

Use of Seditious Meeting Act.

He has sanctioned the extension of the provisions of the Seditious meeting act to the District of Lahore and Amritsar in Punjab, and will authorize a similar extension to other areas in which Local Governments see reason to require it. The police act of 1861 enables a local Government to quarter additional police on any locality which is guilty of organised offences against the public peace at the charge of the inhabitants, and to levy from the latter compensation for those who have suffered from injury to their property. The Governor-General-in-Council will advise Local Governments to make a free use of those provisions where necessary. The Governor-General feels that many of those who inaugurated this agitation must regret the lamentable consequences which have ensued, the loss of life and property and the damage to the reputation of India. He now appeals to all loyal subjects of the Crown and to all those who have an interest in the maintenance of law and the protection of property, both to dissociate themselves publicly from the movement, and to exert themselves in quieting unrest and preventing disorder. To all those who render such assistance to the cause of the public and the state and to those servants of the Government who are charged with the onerous responsibility of suppressing excesses against public peace and tranquillity the Governor-General-in-Council extends the fullest assurance of countenance and support.

Another Violent Attack at Amritsar.

Two Hundred Casualties Among Rioters.

SIMLA, April 14.

News has been received from the Punjab that the Amritsar mob has again broken out in a violent attack against the authorities. The rebels were repulsed by the military and they suffered two hundred casualties.

Order Restored at Ahmedabad.

Order has been restored at Ahmedabad after the rioters had two hundred and fifty casualties.

Viceroy's Executive Councils Meeting.

SIMLA, April 14.

The Viceroy's Executive Council has held a prolonged sitting.

Railway Communication Interrupted.

It is reported that the railway communication with Lahore has been interrupted and mails are not going through regularly.

Buildings Destroyed at Viramgaum.

Some Government buildings are reported destroyed at Viramgaum, some forty miles from Ahmedabad on R. B. and C. I. Railway by rioters.

The Kasur Outbreak.

The latest news of Kasur outbreak says that the Munsiff's Court and Post Office were burnt but the police fired on the mob and successfully defended the treasury.

Train Service Interrupted.

DELHI, April 14.

The mail from Lahore has not yet arrived. The mail for Lahore which left Delhi last night has been brought back here this morning.

Strike in Delhi

Shops Closed.

DELHI, April 14.

All shops closed. Strike continues. And considerable uneasiness exists. All banks closed.

European Associations Action.

CALCUTTA, April 14.

The following is issued by the European Association:—From the beginning of the Passive Resistance movement the officers and members of the Council of the European Association have watched it closely and anxiously. From the moment the Amritsar atrocities were known they have been engaged in considering what form the energetic action obviously necessary might most appropriately take. The council's decision will very shortly be announced. It is understood that it will include full and direct representation to the highest authorities of very strong feeling among the associations membership and practical recommendation for more effective protection of the interest it watches over.

Business Resumed in Calcutta

CALCUTTA, April 14.

Taxicab drivers returned to work to-day. Shops and other business places in Indian quarters resumed business and conditions generally are again normal. Military pickets remain on duty at certain points.

Deputy Commissioner Return to Duty.

Mr. Wilson Deputy Commissioner was able to return to duty with head and arm bandaged.

No Mails from Guzerat.

BOMBAY, April 14.

The damage to the railway line between Nadiad and Ahmedabad has been repaired and through communication restored beyond Ahmedabad the damage in the metre gauge line has also been repaired. The whole broad gauge line to Viramgaum and further up into Kathiawar is expected to be cleared by to-night. No letters or mails were received from the Ahmedabad area in the Bombay G. P. O. yesterday. While to-day's Guzerat mail brought only a handful of letters as compared the daily average of two bags.

Mr. Gandhi to Ahmedabad.

BOMBAY, April 14.

Mr. Gandhi is proceeding to Ahmedabad.

The Lahore & Amritsar

Tragedies.

Official Account Published.

LAHORE, April 13.

The following Press Communique has been issued:—As various exaggerated and misleading reports appear to be in circulation regarding the disturbance which lately took place in Amritsar and Lahore the following authoritative accounts published. Early morning of the 10th orders under the Defence of India (Consolidation) Rule were served on Dr. Saifuddin Kitchlu and Dr. Satyapal, two local agitators whose speeches and activities during the previous few weeks combined to bring about a state of general unrest in Amritsar. They were removed by motor and train. Shortly before eleven a. m. news of these arrest rapidly spread throughout the city. A large crowd numbering possibly 10 or 20,000 thereupon collected and endeavoured to rush the civil lines. In anticipation of possible trouble pickets were posted on Railway overbridge and level crossing connecting the city with the lines. Arriving at the over bridge the crowd refused to obey orders to disperse or retire, and stones were thrown at men of the picket. The District Magistrate gave order to fire. The mob thus defeated in its immediate object turned back towards the city divided itself into two portions first of these arming themselves with wooden rails and similar weapons attacked the railway station. Here part of the goods shed was burnt, and a railway subordinate named Robinson who attempted to check the advance of the crowd was murdered. Troops and police on the spot succeeded however in preventing damage being done to the Station itself. While these events were in progress the other part of the mob attacked and burnt the Town Hall, banks and certain other buildings, inside the city. British Officers of the National Bank Stuart and Scott and one of the Alliance Bank of Simla, Thompson were foully murdered. Other Europeans in the city succeeded in evading the rioters with the exception of Sergeant A. W. Iwings, Cantonment Electrician, who was intercepted and overpowered while endeavouring to reach the fort. Smaller bodies of rioters broke away and endeavoured to destroy the permanent way at various points, and wrecked the small station Chahaharta on the main line and Bagtanwalas on Pathikaur Line. Trains were delayed for some hours on the 10th but normal traffic on the main lines was fully restored the following day. Local troops and the police reinforced by a company of Gurkha soldiers passing through Amritsar by train at the time succeeded in preventing any successful attack on civil lines and in restoring order at the Railway Station and other important points. Military reinforcement arrived in Amritsar during the course of evening and by nightfall the mob was confined to the limits of the city which was practically surrounded. On the following evening detachments of troops entered the city itself and encountered no resistance. The total number of killed among crowd is believed between twenty and thirty. Relatives of the dead persons were permitted to dispose of the bodies outside the city under conditions laid down by the Commissioner who arrived on the evening of the 10th.

Disturbances in Lahore.

Disturbances of a similar character though with less unfortunate results occurred in Lahore when the news of the Amritsar riot was received on the evening of the 10th. Shops in the city and the vicinity were quickly closed and the noisy crowd endeavoured to force its way towards the civil lines. The crowd was met by a small police detachment near the High Court and on refusal to abandon its progress was dispersed under orders of the District Magistrate by musket fire. At a later hour in the evening the police again was compelled to fire on the disorderly crowds which attacked them with missiles in the vicinity of Lohari Gate. Two persons were killed in the days firing and about four others wounded. Military precaution has early been taken to render any recurrence of such events impossible and on the 11th no collisions occurred between the police or the troops and the mob either in Amritsar or Lahore. Though shops remained closed on the morning of the 12th troops passed through Lahore city itself and occupied certain commanding points. At one point only the crowd obstructed the passage of the troops and brickbats were thrown. Under orders of the District Magistrate they dispersed the crowd with a few musket shots, two being killed and as many more wounded. At Amritsar the day passed off quietly troops marched round and into the city and found streets almost deserted.

A Public Inquiry Suggested.

LAHORE, April 12.

In the course of a leaderette the Tribune writes:—Owing to the difficulties which we are not in a position to explain to-day we are unable to publish any account of the happenings at Lahore on Thursday afternoon even in this issue. While reserving our comments on the incidents for a subsequent occasion we do consider it our imperative duty to urge upon the attention of the authorities the absolute necessity and supreme desirability, as soon as things have quieted down, of instituting a sifting and independent enquiry into the circumstances leading to and connected with those incidents. If the public mind was already in a state of excitement previous to the incidents, that excitement has naturally increased in consequence of those incidents. Although outward calm may be expected to return in the immediate future, it is perfectly certain that the only effective way of finally quieting the feeling is by making an enquiry. We suggest that we have only a word to add. If an enquiry is to be held it must clearly be by an independent commission of officials and of non-officials enjoying public confidence. A purely official enquiry will, it is perfectly obvious, serve no useful purpose.

స్వీయ సమాచారములనుబట్టి చూడగా అయిదుగురు యూరపియనులు మరణించినట్లున్నది. కిష్టా సర్వపాలుగా రుణ భర్యకాలకంఠుడిది. అల్లరిదారులు బ్యాంకులకు కొల్ల గొట్టినవెనుక అన్నిటిమీద కిరసనూ నెట్టేసి నివ్వంటింకసాగిరి. నేవనలు బ్యాంకునందు మరణించిన యూరోపియనుల కర ములు పోలితేకుండ కాల్చబడినవి. అలయన్న బ్యాంకునం దలి థామసుగారు చంపబడుటకును దనేకమందిరి తుపాకి తోగాల్చి చంపిరి. చార్లెట్ బ్యాంకునందలి థామసు రోజు గారల పోలీసు వారు గాచిరి. యెను పోలీసు సం దువయోగకరము లగు నవ న్నియును, అధికారుల కాగితముల కట్టను, మినును చర్చియు, పంజాబు రిలీజును దిపాయును తగులఁచెట్టుబడినవి. బిలిగ్రాఫు యంత్రాగి వైర్య మతో తనవని నట్లనే చూచుకొనుచుండెను. అంతలో కొంత మంది రక్షకభటు లతని సంరక్షించిరి. చాలమంది యూరో పియనులను ఇండియనులు ఇండ్లలో జేర్చి రక్షించిరి. పోలీసు వారు విద్యముగ పరిచేసి ఆ నేకమందియూరోపియనుల జీవితము లను గాపాడిరి. "గాంధీజీ జయ" అను వాక్యములు చాల విశేషముగ వినిపించుకొచ్చెను. అమృతసరములో తెలిపోను మరల నెలకొల్పబడెను. అంతయు నెమ్మదిగ నున్నట్లున్నది.

రెయిల్వే స్టేషనుమీద వదుట.

అమృతసరము, ఏప్రిల్ 12:— ఫెలోబ్రూక లాహోరుల మధ్యనుండు కానూరు రెయిలు స్టేషనును కొంతమంది యెదిరించి దోచిరి. బ్రెయినులో నుండిన బ్రిటిషు సైనికు లిరువురు వారిమీద తుపాకులను వేల్చిరి. సైనికులలో నొక డు చంపబడెను. ఇంకొకనికి గట్టిదెబ్బ తగిలెను. వెంటనే సైన్యము లచటికొంపబడినవి. లాహోరును దల్లిరి కంతటికిని ముఖ్య ప్రజలకైన నున్న పాదుషా మసీదునకు బ్రిటిషు సేనాధి పత్యము భారత ఆర్మికదళమును కాల్చుడెను.

లాహోరు, ఏప్రిల్ 12:— ఈయూరప్లోనా కారణ ములు ఫలితములు మొదలగు వాటిని గనుగొను టావశ్య మగునని జనుల విశ్వాసమునకు దగియుండు అధికార అవధి కార సభ్యుల సంఘము నొకదాని నెలకొల్పి టావశ్యక మని ప్రేమియు సత్రిక వ్రాయుచున్నది.

బ్రెయిను నాటంక పెట్టుట.

ఫిల్లి, ఏప్రిల్ 4:— లాహోరునుండి రావలయుమెయిలు రాలేదు. నిన్న రాత్రి ఫిల్లినుండి లాహోరునకు బయలుదేరిన మెయిలు మరలనేటి యదడు మిచ్చటికి తీసికొని రాబడెను.

సామ్రాజ్య ప్రకటనము

సింలా, ఏప్రిల్ 18:— 19-వ సంవత్సరము రాజ్యాధిపా సభల నాపుకాసము ననుసరించి ఈ సభాయుక్తులగు రాజ ప్రతినిధిగా రీ కాసము లాహోరు అమృతసరములం దనులు లో నుంచబడు నని కాసిందిరి.

అమృతాబాదు అల్లరి.

సిమ్లా, ఏప్రిల్ 12:— ఇటీవల అమృతాబాదులో జరిగిన అల్లరులలో బీహారు బండి భరణ కాల్చివేయ బడిని వనియు, అల్లరి నలుమట్టలో పోలీసువారిలకు ఆనేక మందికి దెబ్బలు తగిలిన వనియు తెలిగ్రాఫు ఆ ఫీసు న వ లనుప్రముఖ గలిగిన వనియు తెలియుచున్నది.

గుజరాతునుండి మొయిల్లు రాకుండుట.

బొంబాయి, ఏప్రిల్ 14:— కాశీయాదు అమృతాబాదులందు రెయిలు కట్టులు మరల సరిజేయబడినవి. అమృతాబాదును కావల మిటరుగేజి బాగుజేయబడినది. పీకగా) పు ఆవిరియందు వ్రాకుగేజి నేటిరాత్రితో బాగుజేయబ డునని తెలియుచున్నది. నిన్నటిరసము అమృతాబాదునుండి బోవలయు తనాలు యేమియు బొంబాయికి పోలేను. నేటిమె యిలులో సాధారణముగ రెండుకట్ట రావలయు దానికివరు లుగ అయిదు గు త్రరములు నచ్చినవి.

అలహాబాదు నెమ్మదిగ నుండుట.

అలహాబాదు, ఏప్రిల్ 8:— అలహాబాదు నందంతయు నెమ్మదిగనున్నది. ఇశ్రావేళమందలి స్థితిగతులను తీర్చింపుట కంటె మరెట్టి ప్రయత్నములు జరుగలేదు.

మహ్మదాలీ మేకదాలీగారలను విడువ నిరాకరించుచు గవర్న మెంటు వారుత్తరపుల సంపిరి ఇటీవల ఇంద్యారా నుండి తెలియజేసెను.

గంధి సందర్శనము.

బొంబాయి, ఏప్రిల్ 11:— నిన్నటిరసము గంధిగారిని సందర్శింపగా సంగతి సందర్భముల వాలోచించి చూడగా సత్యాగ్రహోద్య మవకాశముల నింకను తగ్గించవలసియుండు

నని చెప్పిరి. ప్రజలు రోలుచుట్టులవై నిజమైన సత్యాగ్ర హమును జాపవలయు ననియు ఎట్టికోపతాపములను జాపవ లననియు వారింకసారి ప్రజలకు హెచ్చరించిరి. అల్లరుల ను గలిగించినవారివై జనులు కరుణ వాల్చుటకు కారణము లేదని వారు నొక్కిచెప్పిరి. వారి దుష్కృత్యములకు వారిని కఠిముగ శిక్షించవలయును. ఇంక సత్యాగ్రహుల సంకల్ప యా జెయిలులోనికి పోవుట వారి విధ్యుక్తభర్యము. ప్రజలు వారి యెడ పాదభూతిని జూపవచ్చును. కాని వారి విడువవలయు నని కోరడము.

లాహోరు అమృతసరముల అల్లరి

ప్రభుత్వ ప్రకటనము

లాహోరు, ఏప్రిల్ 12:— ప్రభుత్వ ప్రకటన యిటీవల అమృతసారు లాహోరులందు జరిగిన అల్లరుల గూర్చి శిక్ష కథనములు వ్యాపించుచున్నట్లు కనిపించుచు న్నువి గాని యీ అధికార పత్రికకు నామరూపము యావశ్యక మయ్యెను. 10 వ తేదీనాటి ప్రదయముననే హిందూ జీవరక్షక కాసము ననుసరించి డాక్టరు సయ్యద్ నీక్ కియూ, డాక్టరు సర్వపాల్ గారలమీద ఉత్తరపులు జారీ చేయబడినవి. వారు మోటారువందును అనంతరం బైబుబడినగును గొంపోవడు దును. ఉదయం 11 గంటలకు కొంచెము ముందుగా యీ సంగతి ఊరంతట వ్యాపించెను. అంతట పని యున్నవేల మంది సివిలులై నులలోనికి పోవ యత్నించిరి. వెనుక మరల నాజ్ఞాపించ వారు లక్ష్యము చేయలేదు. సరి కదా. రాళ్ళు గూడ దువ్వసాగిరి. అంతట జిల్లామేజిస్ట్రేటు గారు తుపాకుల గాల్చి నాజ్ఞాపించిరి. అంతట మూక సగం బై పులికి రెండుగా చీలెను. మొదటి భాగమువారు కర్రలను రాళ్ళకు పట్టుకొని రైయిలు స్టేషనును యెదిరింపసాగిరి. సా మానుబల్లనుచు మేకుకొంత కాల్చివేయబడెను. వారిని వారిం ప యత్నించిన రాబినము ఆంధ్రయైత్య ఉద్యోగిచంపబడెను. అచటనుండు సైనికులును పోలీసువారును స్టేషనునకెట్టికత్తులు గలుగకుండ కాపాడిరి. ఇదటసంగతు లిటుండ రెండవభాగ మువారు యెనుచున్న బ్యాంకులను మరొన్ని కార్యాలయము లను ఎదిరించి తగులపెట్టసాగిరి. నేవనలు బ్యాంకు బ్రిటిషు ఉద్యోగియును జీవన్మర్యాదగారలకు సిమ్లా మెయిలున్న బ్యాంకునుద్యోగిలా మేనుగానకు చంపబడిరి. నగరమందలి తక్కిన యూరోపియనులు ఆందోళనా కారకులవారినుండి తప్పించుకొనగలిగిరి. ఒక్కసార్లెంటు, రాలింగుజుగాన మా క్రంవారివేతులలోబడిరి. మరొకొంతమంది ఆందోళనా పరులు చిన్న చిన్నగుంపులుగా వివిధములగు బాటలకు పానుచేయ సాగిరి. 10-వ తేదీని రైల్వే కొన్ని గంటలవరకు నిలిపివేయబడి నవి. మరునాటికి మరల యధోదితముగ పని వారంభించినవి. అచటి సైన్యములును పోలీసుభటులును ఆగ్రహికి అమృతసార మార్గమున గూర్చానెరియలకు ప్రజలు సివిలులై నుల నెదు రింపకుండచేసి రైలుస్టేషను మొదలుగాగల ముఖ్య ప్రజలము లందు కాంతిని నెలకొల్పిరి. సామంత్ర చుగుసరికి సైనికదళ ములు అమృతసరమునకుతేరి ప్రజలు రాత్రి ఎట్టి అల్లరిని చేయ కుండ నాపిరి. మరునాడునగరములో ప్రవేశించిరి. వారి నెకరు నడ్డుపెట్టలేదు. ప్రజలలో మరణించినవారు 20,30 ఈ మధ్య నుండునని నమ్ముచున్నది. మరణించిన వారి బంధువులు ఆ యాకరములకు ఉచితరీతిగా అంత్య సంస్కారముల గావించు టకు కమిషనరుగారు నెలపు నొసంగిరి. కాని కొన్ని మరతు లనుగూడ విధించుట అవశ్యకమని తలచిరి.

లాహోరు అల్లరులు.

ఇట్టి అల్లరులే లాహోరునందను జరిగినవి. కాని యింత దురదృష్టకరముగ భరతములు గలుగలేదు. అమృతసరము వా ర్రులు తెలియగనే నగరమును ముట్టుపట్టులందు దుకాణములు వెంటనే మూసివేయబడినవి. కేకలువేసికొనుచు ప్రజలు గుంపుగా గూడి సివిలులై నులకు పోవుటకు ప్రయత్నిం చిరి. హైకోర్టుసమీపమున కొంతమంది పోలీసు వారు వారి నెదిరించిరి. మొదట పోలీసువారి యుత్త రవులు నిరాకరింపగా జిల్లామేజిస్ట్రేటు పుత్తరపువైని వెద్ద నుపాటులు కాల్చబడినవి. సామాకాలము మరయొకసారి ఉత్త రవుల లక్ష్యము చేయని ప్రజలవై తుపాకులు ప్రయోగింపబడె ను. దినమంతటికి తుపాకులు కాల్చుట వలన యిద్దరు మరణించిరి. 4 లేక 5 గురికి దెబ్బలు తగిలినవి. యిట్టి యల్లరుల మరల జరుగకుండుటకు సైనిక పు ఏర్పాటులు జరిగినవి. 11-వ తేదీని అమృతసరమందుగాని లాహోరునందనుగాని పోలీసువారికిని ప్రజలకును ఎట్టికలహము కలుగలేదు. 12వ తేదీని దుకాణములు మూసివేయబడి సన్న

ను కొంతమంది సైనికులు లాహోరు నగరమునకుపోయి ముఖ్య ప్రజలముల నాక్రమించుకొనిరి. ఒక్కచోటమాత్రము ప్రజలు వారిని నిరోధించి యిటుకముక్కలను విసరి జిల్లా మేజిస్ట్రే టుగారి యుత్తరపువైని తుపాకులనుగాల్చి సైనికులు ప్ర జలను పారదోలిరి. యిద్దరు మరణించిరి. చాలామందికి దె బ్బలుతగిలెను. అమృతసరమున ఆరోజు నెమ్మదిగా గడచి పోయెను. సైనికులు ఊరిమట్టుకు పోవలకు తిరుగసాగిరి. పీఠులలో నెక్కువ తేకుండిరి.

ఫిల్లి.

ఏప్రిల్, 14:— దుకాణములు మూసివేయబడినవి. నమ్మ కట్టు అట్లనేయున్నది. అకాలించి శిక్షముగానున్నది. బ్యాంకు లు మూయబడినవి.

గాంధీగారు.

బొంబాయి, ఏప్రిల్ 14:— గాంధీగారి అమామృతాబాదునకు ఏగురున్నాడు.

సత్యాగ్రహదినము, గుడివాడ:— ఈ నెల 6 వ తేదీ ఆదివార ముదయమున హిందువులు మహమ్మదీయులు స్నాన ముండేసి భరతమారము గంధిహమ్మందుకు గల వెద్దపట ములను చేబూని యూరేగురు మధ్యమధ్య రౌలకు బిల్లును ఖండించుచు చువన్యాపము లొసగుచు తిరుపీఠుల నురేగిరి. పిదపకటికయువనాసముం జేసిరి. తేనాలములు బూజులు, మసీదుల నమాజులును చక్కగా జరుపబడినవి. భూరలకుకాణ ములతోసహా ఆంగడులన్నియు మూసివేయబడెను. రాత్రి తి ణుంటులకు వెద్దబాటులో మాతృపూజ కేసరదిన ప్రత్యేకము తనమందిరమునకెదుట రెండువేలప్రజలు గుమికూడిరి. గూడూరి రామచంద్రరావు గారు ప్రహారవక్తయై సభ్యులను నుదా మారణ మొనగుచు సత్యాగ్రహదినముగూర్చి దీర్ఘవన్యాస మొనగిరి. సభ భాగముగను ధిక్తి యితముగను, అల్లరులు లేకుండగను సమాప్తమొందినది అని పురవాసి వ్రాయు చున్నాడు.

అఖిలభారత గ్రంథాలయ సభ, ఆంధ్రదేశ గ్రంథాలయ సభ:— ఇదిరకలో ఆపుడల చేయబడిన ఆహ్వాన సంఘ సభ్యుల సమావేశము 16 ఏప్రిల్ 17 వారాయన మొదలిపిధి గృహమున జరుగవచ్చును. ఆహ్వాన సంఘమున జేరగోరు వారు, చేరినవారు విచ్చేయ ప్రార్థి తులు. ఆత్మరీ కాన్యనిర్వాకుల ఎన్నికలు జరుగును.

మిత్రమండలి వారు బోలెవిస్తులు.

లండను. ఏప్రిల్ 10:— పార్లమెంటు సభ్యులు 200 మంది నిన్నటి రాత్రి లామరు జార్జిగారికి తమ సంతకముల తో నొక తంత్రీవార్త నంపిరి. దువ్యకు సోవియట్లు గవర్న మెంటును బ్రిటిషు ప్రతినిధు లంగీకరింపవల దని వారందు తెలి పిరి. వెలుతుమెంబరు క్లెమ్ ఎడ్వార్డును గారి తంత్రీవార్త నంప కలయునని మొదటి ప్రయత్నించెను.

ప్రాతినిధ్య పరిమితి

పార్లమెంటు, ఏప్రిల్ 10:— సంఘమునకు సరిపడునట్లు గల పార్లమెంటుమండలమునకు తీర్మానము సంగీకరించుచు ప్రతినిధుల సభవారాక తీర్మానమును జేసిరి. 285 గురు అను కూలముగను, 201 య ప్రతికూలముగను అభిప్రాయమిచ్చిరి.

స్టీముగును ముంచుట.

మాడ్రిడు, ఏప్రిల్ 11:— 400 చుది దువ్యకు బోల్షె విస్టులను నిర్బంధప్రహారమునకు వీసికొనిపోవుచుండిన స్టీము దార్జినల్లులో నొక గనిని వాకి ముగిసిపోయెను. 100 గురు మరణించిరి.

బెంగళూరు అనుచూరు నాటక సంఘమువారును, బల్లారి కృష్ణమూచార్ల సభవారును తేరి

వి. పి. పోలూలో 19-4-19 నుండి 22-4-19 వరకు నాటకు తెరుగునాటకములను ప్రదర్శించెదరు. ప్రతిసానుం కాలము ప్రారంభము.

మొదటినాటకము

రామదాసుచరిత్రము.

తనివారము 19 వ తేదీ సాయంకాలమున 5 క్లక్ గంటలకు బల్లారి హైకోర్టు వకలు శ్రీ. టి. రాఘవాచార్యులవారు రామదాసు చరిత్రము నభినయించెదరు. (1948)

Peace Treaty Progress.

Outstanding Questions Settled.

LONDON, April 10.

PARIS: A high British authority reports that all outstanding questions are practically settled. The primary session on the afternoon of April 11th may be continued on April 12th.

Terms to be Discussed Privately.

Many German Delegates.

LONDON, April 10.

PARIS: It is probable that the peace terms will be handed to the Germans and discussed privately. There will be no public meeting till the terms have been practically agreed upon. The number of German delegates at Versailles is expected to be so great that the hotels will be inadequate. The Mayor of Versailles is negotiating with the owners of villas and chateaux in the vicinity to accommodate them.

Responsibility for War Crimes.

An Agreement.

LONDON, April 10.

PARIS: Havas Agency states the progress made by the Council of Four under the pressure of public opinion continues and a virtual agreement has been reached on the question of responsibility. Probably no action will be taken to bring to judgment the authors of the war, but the crimes committed during the war will be made the subject of judicial proceedings, before an international tribunal. It is most probable that the Dutch Government will be asked to arrange the extradition of the Kaiser.

Entente Powers.

Suggested Extension of Agreement.

LONDON, April 10.

PARIS: The "Temps," commenting on the general situation, states that in view of the uncertainty caused by the situation in Eastern Europe and the internal crisis in Germany, certain of the Allied Governments are inclined to recommend that the Entente Powers, including the United States, should associate themselves for such time as necessary to guarantee their common interests and the general interests of civilisation.

Allies and Bolsheviks.

British M. P.'s Message.

LONDON, April 10.

Another telegram signed by two hundred members of Parliament was despatched to Mr. Lloyd George last night, urging British Delegates to refuse to agree to any proposal to recognise the Russian Soviet Government. The sending of the telegram was initiated by Mr. Clem Edwards, Labour member for E. Ham.

Government's Attitude Defined.

LONDON, April 10.

In the House of Commons, Mr. Clem Edwards drew attention to M. Lenin's alleged peace offer, upon which a lively discussion ensued, a number of speakers objecting to any negotiations with the Bolsheviks. Mr. Scott, replying on behalf of the Government, said there was no desire to avoid a discussion with Russia, but we could not have truck with a mere gang of bloodthirsty ruffians who were terrorising the population of Russia. We were entitled to tell the Russian people that we would have no dealings with a Government which endangered civilisation.

He opened that the whole story of M. Lenin being ready to negotiate was German, manufactured for the purpose of making believe that the Bolsheviks were really peaceable civilised persons. The Germans were spreading Bolshevism wherever possible as their only hope because where it went weakness supervened.

Allies and Hungary.

An Agreement Impossible.

LONDON, April 10.

PARIS: The "Echo de Paris," referring to General Smuts' mission, says: "The fact cannot be disguised that an understanding with Magyar Bolshevism would have induced the Entente to treat with Russian Bolshevism, but the weakness of the governing authority and the uncompromising character of Magyar Bolshevism made it clear, after a few hours, that it was impossible to arrive at any agreement."

Proportional Representation.

Adopted by French Chamber.

LONDON, April 10.

PARIS: The Chamber of Deputies has passed a resolution favouring proportional representation by 235 votes to 201. The attitude of the Senate remains doubtful, but its opposition six years ago to a similar law is believed to have lessened.

Boxing in England.

English Champion's Success.

LONDON, April 10.

At the Holborn Stadium in the twenty round contest Tommy Noble, Bantam weight Champion, knocked out Eugene Oriqui of France in the nineteenth round. Noble was easily leading on points.

The Bavarian Problem.

German Government Attitude.

LONDON, April 10.

COPENHAGEN: A Berlin message states that interviewed by the "Tageblatt," Herr Noske said that the military authorities were prepared for all possibilities. If necessary Munich would be forced by arms to return to order. "We must," said Herr Noske, "hit out with all our energy rather than allow the Fatherland to be precipitated into an abyss. If blood is shed it will be on the hands of the Spartacist maniacs."

Situation in Germany.

Further Soviet Demands.

LONDON, April 10.

BREMENHAVEN: The Socialists demonstrated to-day, demanding that vigorous measures be taken to relieve the food scarcity in the lower western region; these measures to include an alliance with the Russian Soviet. Otherwise they threatened to strike on April 13th. There was some fighting at Magdeburg before Government troops obtained control. Numerous arrests were made. The strike at Nuremberg has ended. The Communists at Vögtland (Saxony) have demanded the proclamation of a Soviet Republic. Ironworkers and miners at Zwickau have struck demanding the removal of the Government. A telegram from Leipzig says that diplomatic relations have been established between the Bavarian Soviet Republic and Russia.

"Bolshevism Will Collapse."

Munich Blockaded.

LONDON, April 10.

BERLIN: The Bavarian Government opines that Bolshevism at Munich will collapse without military action owing to the stoppage of foodstuffs. Meanwhile the Government is preparing for a long sojourn at Bamberg. The "Berliner Tageblatt" states that railway traffic to Munich is suspended, thus cutting off the coal supplies.

General Strike in Brunswick.

Soviet's Intention.

LONDON, April 10.

BERLIN: The workers in Brunswick have begun a general strike. Banks, newspapers, railways, and trams are suspended. The Landtag has adjourned indefinitely. A newly-elected Workers' Council is meeting to proclaim itself the sole sovereign power in Brunswick.

German Miners' Claim.

Seven Hour Day Granted.

LONDON, April 10.

COPENHAGEN: A message from Essen, dated April 9th, states that a Conference of Miners and Mineowners decided that a six-hour day for miners was at present impossible, but decided to grant a seven hour day. Government troops arrested a Strike Committee, dispersed civilians who attacked troops, and also arrested the publisher of the newspaper "Spartacus."

Russians in Germany

Repatriation Proposed.

LONDON, April 10.

BERLIN: The Armistice Commission has urgently requested the Allies to permit the removal to Russia of Russian prisoners-of-war at present in Germany on the ground of increasing disturbances among them and the fear they will break out of camps, thereby spreading the Bolshevik danger in Germany.

Germany and German-Austria.

A Delegation.

LONDON, April 10.

PARIS: News has reached Paris that the German Government at Weimar has sent a delegation to Vienna to discuss the union of German Austria with Germany.

Hungarian Soviets.

Successful at Election

LONDON, April 10.

COPENHAGEN: A Budapest telegram states that all Soviet candidates have been successful in the Budapest elections, the majority being factory hands.

Reds Fight Czechs.

LONDON, April 10.

COPENHAGEN: A Budapest telegram, dated 9th April, says: Fighting between Reds and Czechs has occurred at Ungvar in Hungary. Thirty Reds and 180 Czechs were killed.

Red Cross and Governments.

Suggested Co-operation.

LONDON, April 10.

CANBERRA: At the Scientists' Congress, Dr. Laveran the discoverer of the malaria parasite, read a report, urging the immediate organisation of an international bureau to arrange for the co-operation of national Red Cross Societies with national and governmental activities. The various speakers agreed that malarial diseases could thus be controlled effectively.

A Steamer Mined.

With 400 Bolsheviks Aboard.

LONDON, April 11.

MARID: A steamer departing 400 Russian Bolsheviks to Odessa struck a mine in the Dardanelles. There were 100 casualties.

Bolshevik Siberia.

Allied Evacuation of Odessa.

LONDON, April 10.

The French General Desperay, it is stated, has expressed the opinion that Odessa was untenable, but that he decided to evacuate it owing to the absence of food supplies for civilians. The Bolsheviks are now trying to penetrate the Crimea, and have already established contact with the French and Greek troops, who, according to Bolshevik reports, were driven back. The Bolsheviks have captured Perekop, a hundred miles north of Sebastopol. It is officially stated from Omsk that two Bolshevik regiments have been completely defeated in the Sarapol region, and that 900 were killed.

The British Budget.

LONDON, April 10th.—The Budget will be introduced on April 30th.

Industrial Advance.

Penurious Economy.

LONDON, April 11.

Lord Milner, speaking at a public meeting in Manchester, said: "We were in for a most anxious time but that did not necessarily mean stagnation of trade or widespread unemployment. The one idea was, that a most rigid and penurious economy was our only hope of salvation, but if economy meant the turning down of all fresh expenditure, including productive expenditure, it would lead straight to disaster. He was appalled, however, at the possibility of restriction of credit. The civilised world was very short of most urgent necessities, and human energy must be kept mobilised for purposes of peace. Those great countries whose industrial equipment was unimpaired by the war, should adopt a bold and generous policy and assist those whose industrial activity is crippled or paralysed. Anarchical Russia could not be assisted, but other allied and enemy countries were not past helping. Lord Milner referring to the mandatory system, said that we were entitled to be proud of the fact that there was practically nothing in the conditions attached to a mandate, which we had not already observed in the territories under our sway. He hoped that we, France and some of the other European nations with whom we had been in contact in Asia and Africa, would co-operate in friendly rivalry in the advancement of civilisation."

Fighting in Russia.

The Forces Engaged.

LONDON, April 10.

A British North Russia "communique" states: "The Liverpool and Yorkshire, assisted by a company of the Russian army, defended Shredmechenga on April 5th, while the Russian National army, fighting for the first time, defended Bolshetzerki on April 1st. Russian howitzers in one instance were withdrawn from the gun pits and revised at four hundred yards range against the enemy on skis. The Canadians, South Africans and Russians were among the air force pilots and observers rendering great assistance."

The Bolsheviks' Aim.

LONDON, April 7.

A British North Russia "communique" says: "The attack on Shredmechenga on April 5th was preceded by an all-night long artillery preparation. The enemy suffered 400 casualties. The main attack was carried out by 2,300, exclusive of reserves. This force was divided into three detachments. The first was ordered to carry out a reconnaissance, and the second, with the support of the third, was ordered to capture the village by an attack from the south and from the west. A greater proportion of artillery than usual was employed in this attack. The Bolshevik aim was to break through to the Dyina and to cut off our most southern troops on this river."

The Dominions.

Relations With Motherland.

LONDON, April 11.

Speaking to-day at a luncheon given in the Manchester branch of the Colonial Institute, Lord Milner said that transformation of relations between the Dominions and the Motherland was almost complete. The Dominions were entitled to look forward to a future in which they would be great Powers. Yet all desired to remain within the Empire, and if this desire were fulfilled, the world would see what it had never seen before, a number of great Powers under a single head. It would be, was in fact already, a League of Nations, but possessing a moral unity which the greater League had still to acquire. This was a position in fact, but the realities of the case were some what obscured by antiquated forms. The Department which normally dealt with the Dominions, was the Colonial Office, but the Dominions were in no sense under the Colonial Office, which was simply a channel through which the real parties, who were Government of the Dominions and the Government of the United Kingdom transacted their business. That arrangement worked very well under ordinary circumstances. But it was certainly anomalous that a department which really governed Nigeria and Hongkong, should concern itself with the Dominions, which we did not pretend to govern at all. When the time came, as it must come very soon, for the relation of our Governments Departments to be handed over, and their work rearranged on a sane logical principle, this and many other anachronisms would disappear. In the meantime one great and far-reaching change in the unwritten constitution of the Empire had occurred, namely, presence of the Dominions Prime Ministers, in the Imperial War Cabinet. He hoped that the practice of the Dominions Ministers discussing side by side with British Ministers, a matter of common concern, would never end. The present arrangement had been an unqualified success. The Dominion Ministers had taken a real share in the conduct of the war policy. No amount of affection and goodwill between the several States would enable the Empire to exercise a proper influence in the world, unless we maintained the means of planning and acting together as one power, but no machinery of administration could avail unless we preserved the moral unity of the Empire. He attached much importance in this connection to the principle of Imperial preference. This had been treated too much as if it were an affair of tariffs, but the root of the matter was that we were a family of nations, and in all our policy and dealings that family's interests should come first. We should not go in for wacky internationalism as we pretend to care for Paraguay and Bolivia as much as Canada, Australia, South Africa and New Zealand.

Armenian Massacres.

Important Arrests.

LONDON, April 4.

CONSTANTINOPLE: The Police and the Allied Gendarmes have made important arrests in connection with the Armenian massacres, including Halip Pasha, uncle of Enver Pasha.

ప్రజాభిప్రాయములు

విలేఖకులకు సూచన

యస్. కే. వి. (అంతర్గతము):— తమ వ్యాసము అంగీకరణమునకు బ్రకటింపబడును. పురవాసి:— పేరు లేనందున బ్రకటింపబడును. చె. జే. న. గారు:— తమ వ్రాసిన వార్త ఇదివరకే బ్రకటింపబడినది. సంపాదకుడు.

పోతనామాత్యుని ఛాయాపటము

ఆంధ్రప్రదేశ్ సంపాదకుడు:

అయ్యో, శ్రీమదాంధ్ర మహాభాగవతమును రచించిన బమ్మెర పోతనామాత్యుని ఛాయాపటము భద్రదంతావళి వై నూరేగింది. అది 9-వ తేదీ ప్రకటించబడుతుంది. పోతనామాత్యుని ఛాయాపటమే ఉన్న పోనిదివరకు భాగవతములో వారిపటము నేల యుద్రింపబడి తెలియబడుతుంది. ఇప్పుడు అందరి ముద్రాక్షరకాలవారును వారికివారును ప్రస్తుతము అయ్యో నన్ను భాగవతములో నైనను అమహాభక్తుని ఛాయాపటమును బమ్మెర పోతనామాత్య సమాజమువారిచే (కడప) బడసి ముద్రించెదరు గాక యని కోరుచున్నాను. తత్సమాజమువారు ఆపటమును మరొక సంగీతవో తిరుగ పటమును వ్రాయించి వారిపటమును వందనములతో పంపెదను.

కవులకు పోతు మలెల-నాగేశ్వరరావు

II

21-వ కృష్ణామండల సంఘసంస్కరణ సభ.

ఆంధ్రప్రదేశ్ సంపాదకుడు:

21-వ కృష్ణామండల సంఘసంస్కరణ సభ ఈ సందర్భము ఎన్నడూడెను తాలూకా కొత్తూరు గ్రామములో ఈ నెల 21 వ తేదీ ఉదయమున జరుగును. ఈ సభ కార్యములు అగా నుండవలయునని బాధ్యులు శ్రీమంతుల వున్న లక్ష్మీనారాయణ పంతులుగారిని కోరియున్నాము. ఈ సందర్భము జరుగజూపు సంఘ సంస్కరణ సభ పూర్వపు సభల రీతిని గాక నూతనమైన సమకాలినులతో గాక సంఘాధ్యక్షుల మునకై జాతీయతత్వానుగుణ్యములను వెల్లడిచియుండు చర్యపరచుడు. కావున హిందూ సంఘ సంస్కరణాభిమానులగు వారెల్లరును తప్పక సభకు దయచేసి సభకు జయప్రదముగా నిర్వహించుటకు వోడ్పడవలయునని కోరుచున్నాడను.

చిలుకూరి వీరభద్రరావు.

III

కృష్ణామండలసభలు.

ఆంధ్రప్రదేశ్ సంపాదకుడు:

అయ్యో, ఈ నెల 18-19-20-21 తేదీలలో పల్నాడు తాలూకా మాచర్లలో జరుగునని యిదివరకు ఆంధ్రప్రదేశ్లో ప్రచురింపబడిన 28 వ గుంటూరు మండలరాజకీయాది సభల కారణాంతరములచే మాచర్లలో జరుపుట కవకాశము కలుగలేదు. కావున ఆసభలు ఆ తేదీలలోనే పల్నాడు తాలూకా దాచేపల్లిలో జరుగునని ఆహ్వానసంఘ సంయుక్త కార్యదర్శి లోకావేంకటరెడ్డిగారు దాచేపల్లి గ్రామములో తగిన ప్రయత్నమున ఆహ్వానసంఘమువారికిరవున గుంటూరు ప్రభువులను, ఇతరజిల్లా వాసులను ఆహ్వానముచేయు అవకాశమును ఏర్పాటు చేయు సభికారము సెందిన కార్యదర్శులగు నెలగిపూడి మల్లాధిరావు పంతులుగారు సభ సమయమున వ్యవధి కాలదని ఈ నెల 9-10-11 తేదీలలో సభకు సభలు జరుపుటకు నిశ్చయించిరి. గనుక గుంటూరు జిల్లాలోని తాలూకా గ్రామవాసులు తమ శ్రమింపులను మే నెల 1 వ తేదీలోగా ఆహ్వాన సంఘ కార్యదర్శులకు తెలిపి ప్రార్థించుచున్నాను.

అక్కిరాజు బాసుదేవరావు.

నంకి 9-4-20, పల్నాడు తాలూకా. సంయుక్త కార్యదర్శి.

* * * *

IV

అయ్యో, 28-వ కృష్ణామండలసభ ఈ నెల 20, 21, 22 తేదీలను యర్పనూడెంతాలూకా, కొత్తూరుసంఘ బాధ్యులగుంటూరి ప్రకాశం పంతులుగారి ఆధ్వర్యమున జరుగును. దీనికి శ్రీమత్త్రయంబు వేంకటనరసింహాచార్యులు ఆయ్యవా

ర్లంగారు సన్మాన సంఘాధ్యక్షులు. 19 తేదీ సాయంకాలము హిందూమత మహాసభ జరుగును. వావిలాల వెంకటేశ్వరరావు గారు ఆధ్యక్షులుగానుండ నంగీకరించిరి. 20 తేదీ ఉదయము 4-వ గ్రంథాలయసభ జరుగును. దీనికి ఆధ్యక్షులుగను నిర్ణయముకాలేదు. 21 తేదీ ఉదయము 21-వ కృష్ణామండల సంఘసంస్కరణసభ జరుగును. దీనికి బాధ్యుల ఉన్నన లక్ష్మీనారాయణ పంతులుగారు సభాధ్యక్షులును వహింపగోరి యున్నారు. బహుశా నిరీక్షింపబడియున్నది.

ఆహ్వానములు చాలమందికి పంపబడినవి. పొరపాటున కొందఱుకు చేరుకొన్నది యావన్నీది దయచేయవలెనని ఆహ్వాన సంఘమువారి కోరిక. ప్రతినిధి గుండు మామూలు ప్రకారము 1-0-0.

కొత్తూరు లైబ్రరీయన్ లైబ్రరీయన్ మేగాని బంధువుల కన్యమేమియులేదు. గోదావరి తీరము కొత్తూరునందీ సామసభలు మిక్కిలి జనుప్రదముగ జరుగగలవు. ప్రస్తుతము లున్న ఖాళీయెత్తున జరుగుచున్నది. నిద్రవోలు సభజరిగిత కొత్తూరు పురం గోదావరిజిల్లా వారును "జ్ఞానం దలమువారు" కలిసి పరిచేముట కిదియే "జ్ఞానం" ఇట్టి సమయము మరల నెప్పుడు తటస్థింపబడె తెలియదు.

ఈ సాజన ఆహారముగూ, నీటి తీర్చు మేచ్చింపులు, ఎరువుల దిగువులు, రొట్టెలు బిల్లులు, సత్యాగ్రహము, ఇరిగేషన్ పంపాడుతీర్చి, గ్రామోద్యోగులపాఠశాలలు పాఠ్యము తొలగించుటలు, మున్నగు విచారణీయాంశములపై యొకలవు. మహాత్మా గాంధీ గారిక ప్రక్కను, ప్రభుత్వము వారిక ప్రక్కను నడుపుచున్న రాజనీతియందు మనకర్తవ్యమెదియో సంప్రదించు కొనవలసియున్నది. ఈ సమయము మహాత్మరమేది. విధి యనుకొని, శ్రమింపకొని ఎల్లరును సభకు దయచేయుట ముఖ్యము.

ఈ సామసభ తటస్థింప జరుగును. ఇంతవరకుదిని తాలూకావారి సభజరుగలేదు. అదటివారు వివిధ విచ్చేసి ముందు సభకు ఆహ్వానము చేయుట ముఖ్యకర్తవ్యము వారే పూనుదురో మరెవరు ఆహ్వానింపగో మాడవలసియున్నది.

కొత్తూరు 12-4-19. కె. శివరామకృష్ణరావు.

గుంటూరు వార్తలు (స్వకీయ విలేఖకులవద్దనుండి) బహిరంగసభ

గుంటూరు, ఏప్రిల్ 18:— మహాత్మా గాంధీగారి దీర్ఘి పోనియ్యక ఆంధ్ర ప్రదేశ్ పరచబడిన వార్త మా పురమున తెలిసిన వెంటనే ఆ సాయంత్రము జమీదారు వారితోటలో మ. రా. రా. శ్రీ న్యాయతి హనుమంతరావుపంతులుగారి యాజమాన్యమున ఒక బహిరంగసభ జరుపబడినది. వాటిసభకు గుమారు 1500 మంది జనులు విచ్చేసి యుండిరి. మ. రా. రా. శ్రీ కొండవేంకటప్పయ్య పంతులుగారు మహాత్మా గాంధీగారి సందేశమును ఆంధ్రమునందలి విస్ఫుష్టముగ తెలియ పరచి, వారి సందేశమును అచ్చొత్తిది పట్టణమునంతయు పంచివెట్టిరి.

విద్యాశ్రేణి.

రెండవ సర్కిల్ నెకంటి యుపాధ్యాయుల ప్రభు సమాజము ఈ నెల 11, 12 తేదీలలో మా పట్టణమున ఈ సర్కిల్ ఇన్ స్పెక్టరుగారైన త్రైకే గారి యాజమాన్యమున జయప్రదముగా జరుపబడినది సభవారు ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయము కాలముననియు ఆంధ్రమండలమున ఒక విద్యాసంఘ ముండవలె ననియు ఆ సంఘముయొక్క కార్యస్థానము గుంటూరునందు యుండవలయుననియు తీర్మానించి నారు. గుమారు 400 మంది యుపాధ్యాయులు సభకువచ్చి యుండిరి.

పొన్నూరు హత్య.

పొన్నూరు శ్రీ భాగనారాయణ దేవాలయము కమిటీ సమాప్తానారైన గోపాలరావు గారిని చంపిన వాపట్లపిడగు చంద్రవారి విధంబరావు గారిమీదను బి. న్యాయప్రకారపు గారి మీదను వార్త వెల్లడియండిరి గుంటూరు సెక్రెటరీ కొత్తూరు విచారణకాలబడినది. వారికివారికి వీధిపాఠవాసము జడ్జిగారు విధించినారు. వైకోర్టులో అరీలు చేయుటకు ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి.

ఆకాలపరణము

మా కాలేజీలో కెమిస్ట్రీ యుపన్యాసకులుగా పనిచేసే సన్మాని రాజుగారు కలరాతగిలి ఆకాలపరణమొందివారిని తెలియజేయుటకు మిగుల చింతిల్లుచున్నాము. వీరి వయస్సు 26 వత్సరములు. కాంతమనములు. బాబురకు రసాయన శాస్త్రమును నేర్చుటకుండు మితాసక్తిని చూపుచుండెడివారు. మా యూనివర్సిటీ హిందీపాఠశాలలో వారు గూడ హిందీ సభ్యునియ్యుండిరి. వారు జరిగించిన నాడు వారి గౌరవార్థముగ హిందీపాఠశాల మూసివేయబడినది.

ఈ సందర్భమునం దాంధ్రరాష్ట్రీయ ఆయుర్వేద వైద్యసమ్మేళనమును మా పురమునందలి ధన్యంకరి సంఘ కార్యదర్శులైన మ. రా. శ్రీ, భిషాగ్రామి పండిత వేంకటేశ్వరరావు మొదలగు వారితోటి ఆ హాస్య విం చి ర ని మీ "ఆంధ్రప్రదేశ్" మూలమున దెలిసికొని మేమెంతయు వారికి గృహతాత్పర్యమున వున్నాము లాంటియుచున్నాము. వీరి వలె నింకొక వునానీయు దీపురంబున కాంధ్రమహాజన సభను గూడ నాహూయము చేయు గాక! రావోపు ఆంధ్రరాష్ట్రీయ ఆయుర్వేద వైద్య శ్రీ చనమ్మేశ్వరమున కాహ్వానసంఘము నేర్పరచుటకు ఈ నెల 12 వ తేదీని ఈ పురమునం దాయుర్వేద వైద్యులయొక్కయు, వైద్యాభిమానుల యొక్కయు సమావేశము జరుగుననియు, అందుల కభిమానించువా రందఱు దయచేయవలయుననియు వ్రాసిన యొకయాహ్వాన పత్రము మీ "ఆంధ్రప్రదేశ్"యందు గాంధీమి. అందు నే గాక, ఆంధ్రప్రకాశిక, రవి, శేషమితి, కృష్ణాపత్రిక, సురభిలేఖ, వేదాభిమాని, మొదలగునవి యాంధ్రదేశమునందలి వ్యక్తి కలదందు గూడ నీ విజ్ఞాపము గావచ్చుచున్నది. తాని గంజాంజిల్లాలోని బ్రహ్మపురమునందు ప్రచురింపబడు "ఆంధ్ర వాణి"యందు మాత్ర మీ సంగీతము గావనను. ఇంతవఱకు ధన్యంకరి సంఘమువారు "ఆంధ్రవాణి" సంపాదకునకు వీరి సేరిం గింపక బోయి యుండురేమో! ఆట్లయిన గంజాంజిల్లా వారి కీ వార్త తెలియజేయుట అవశ్యకమని యీ సంఘమువారు దురకొని యుండవచ్చును. గంజాంజిల్లా వారి సభకు రాదగ రని వీరియుద్దేశమేమో! లేక గంజాంజిల్లాలో నాంధ్రము వేరకుకొనినా! అం దాంధ్రు లున్నా రనియు వారింకుట రాదగినవారనియు వీరనుకొనియెదల "నాంధ్రవాణి"కి వీరు ప్రకటనను బంపియే యుండును. అయితే ప్రకటించుట "నాంధ్రవాణి" సంపాదకుని నిరాకరించి యుండును. వారు ప్రకటించు సంకేతము అంత ముఖ్యమైంది కాదనుకొనినో, లేక అన్ని ప్రతికలందు ముద్రింపబడు తుంకమున వారు ముద్రింపదలచు కొనలేదో గాని ఇట్టి ముఖ్యముననే వారు నిరాకరించినచో వారి "యాంధ్రవాణి" విజయము నాంధ్రవాణి యనదగదు. అని లేకుమల్ల నరనినామూర్తి గారు విజయనగరమునుండి వ్రాసి.

పాళ్ళపు వేంకటాచలవణ్ణితులవారి ఆయుర్వేదీయ సిద్ధాంతములు.

- 1. లక్ష్మీనిలాసరసము:—లక్షోపలకుల క్లేబు కోనియు ఈ లక్ష్మీనిలాస రసములను నికోగులై యున్నాను. ఒక యొక లక్ష్మీనిలాస రసముగల సీసా తయయైదు మండల సీస క్లేబుకు సర్వోత్తమమైన సిద్ధాంతము వేంకటేశ్వరరావు సంకేతముగ బల్కుగలను. దీనివల్లము, మూడని వాల్మీకి చర్మములు, పన్నుపాతము మొదలగునవి తప్పక గుణములు. సీసా 1-కి 1-0-0, 5-కి 1 ఇంచు. (రీతి)
- 2. శ్రీనివాస తెల:—క్లేబు గడ్డకు, సంయుల పొన్న పోపుటకు మించుచును. సీసా 1-కి 0-8-0, 5-కి 1 ఇంచు.
- 3. వైశ్యాన రాసనం:—దీనికి సేవించినప్పటికింకీమే మూతమును కట్టక (వలరా) వాంతిలేది, శీతలేది, అల్ప లేదయ, అనుము కాగలదు. సీసా 1-కి 1-0-0, 5-కి 1 ఇంచు.
- 4. వాలనుభోకము:—విడ్డలకు బలకారి; తియ్యని ముందు. మందము, చులబద్ధము, అల్పలేదేది, కృత్వము, కను ప్రవృత్తియగుండు. అకలితకుండు మొదలగునవి గుణములు విడ్డము పుష్టిగలవా రగుదురు. సీసా 1-కి 0-12-0, 5-కి 1 ఇంచు.
- 5. శోకానయనకరము:—విడ్డలకు ముందు. వానినికొక, వానినికొక ఉత్తమ గుణ కాది. మందము, కడితము, దగ్గు, అల్పలేదేది, శీత వాతం, పొర్పువాములు. చులబద్ధ, వ్యవం, శశివ్యవము, చుర్చులకు మొదలగు యొక విడ్డ రోగములకు గూడ వేరుగా (301)

250 మాత్రము గల సీసా	0-4-0
సంయుల కర్మతో 6-కి	1-8-0
" " 12-కి	2-14-0
" " 25-కి	5-8-0

శ్రీ సీతారామ వైద్యశాల, మైసూరు.

ఐరోపా యుద్ధము కారణముగ రాకుండ

(1457)

నిలిచియుండిన మధుర రంగుపని

ఆరంభము !

ఆరంభము !!

అలిజరైన్ రెడ్

యను తైలరంగును నెం. 16 మొదలు, 60-వ నెంబరువరకు తైలరంగులలో రసాయన శాస్త్ర ప్రకారము ప్రయోగములు చేయును లైసెట్టి, గట్టి యెర్రనిరంగుతో ప్రకాశముగను, శుద్ధముగను తయారుచేయుచున్నాము. కావలసినవారు వెంటనే మాకు వ్రాయుకొరెదము.

మనజింజు ఏజెంటు :

Rasayana Saja sali, Est Gate, Madura.

చారి అందు రాం, పోస్టుబాక్సు నెం. 38. తంజివిలాసము : "తామరై"

రసాయనరంగులశాల, కీల్వాళల్, మధుర.

గంం ఏజెంటు కావలెను.

యా దిగువ ప్రయోగించిన కంపెనీలో పనులుచేయు టకు రూ. 30 మొదలు రూ. 50 వరకు అన్ని జిల్లాలు లోను యేజెంటు కావలయును. అక్టోబర్ 15, 12.4-1919 లోపల దరఖాస్తులు పంపుకొనవలయును. (1558) కార్యదర్శి, S. P. B. Co. Ltd. రాయపురం, మదరాసు.

ఉచితము ! రు. 3000. ఉచితము ! వివరములకోరువారికి తేలుకుటచును.

ఏజెంటుకు మంచి కమీషను యవ్వబడును.

అడ్రెసు:— ఇ. ఎం. కర్మ అండు కంపెనీ,

1527

పోస్టు కాణేలంక, గోదావరి జిల్లా.

సుందరమయిన కాలెండరు.

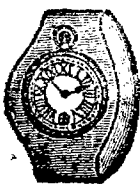
1919 సం॥ అనేకరంగులతో చిత్రవిచిత్రముగ ముద్రించబడినది. అయిపోవుచున్నది. కర్మపడుదు. 1-కి 0-8-0, 2-కి 0-5-0, 2-కి 0-8-0, 6-కి 0-14-0, 12-కి 1-8-0. పోస్ట్ జీ పేరు 8 రూ॥ మా మందులు నిరామాత్రము తీసినవారికి 1టి ఇవాలి. పి. సి. ఏ అండుకో, పాండురు, గుంటూరు జిల్లా.

WANTED.

A Science B. A. L. T. George V Coronation Secondary School Nandigama Kistna. Pay Rs. 100-10-120 with bond to serve for 4 years. For more particulars apply to.

K. PURNAYYA, Secretary.

G. V. C. S. School, Nandigama, Kistna

స్విస్ పాకెట్ వాచ్ (1564)

ఈ పాకెట్ గడియారము బల్లిష్టుమయిన సామాన్య లోక తయారుచేయబడి, చూచుటకు 2 వల అందముగా నుండును. ఈ నెల జులై లోపుగ డెప్పించుకొనవారికి పాంటిస్ కలము ఇవాలిగా పంపబడును. ధర 1-కి రు 8-8-0, ముంతేలి గడియారము లోపలపట్టుతో సహా ధర 6-0-0. ట్రైంఫ్ అండు కో, సామలకాడుపేట, మద్రాసు.

160 పుటల పుస్తకము ఉచితము

ఆరోగ్యమును కాల్పితముఖమును పొందుట స్వాభావికమైన కొన్ని విధులను అనుసరించుటవలననే కలుగుచున్నది. ఈ ఉత్తమమైన పుస్తకము ఆరోగ్యమార్గమును కలుగజేసి కఠినసౌఖ్యమును దృఢపఱచును, ఆయుర్వృద్ధిని ఇప్పించును. ఈ పుస్తకము ఇవాలిగా నీయబడును. పోస్టుచార్జియు మే మే భరించి పంపెదము. వెంటనే వ్రాయుకొరెదము. (219)

వైద్యశాస్త్ర మణిశంకర్ గోవిందజీ,

అతంకనిగ్రహ జ్ఞాపధావయం, 157, బ్రాడ్వే, మద్రాస్

మలయ చందనము

(1251) మెగలోగమునకు మలయ చందన పుష్పములను మిశ్రమింపఁ జేయఁబడినది. పత్తియు లేదు. పిచికారి మున్నగు వధివధిత్వము వదిలేడు. కుచ్చమున మలయచందనమును ఎలుపు తెలుపు, కచ్చ అను మూడు విధముల వాడవచ్చును. ధర్మ 1-కి 2-0-0 గంధర్వపార్శ్వసి, రాజమండ్రి.

పంటివైద్యము.

1564

డాక్టరు గిబ్బర్ బ్రదర్సు

కెన్నడెస్ లేన్, ఎగ్మూరు, మద్రాసు.

ఈ రణవైద్యులు ఏకారణము చేకవైన పండ్లను పెరికి వేయవలసి యుండిన సెప్పిలేటండ్ పీకీవేయదురు. బలహీనమైన పండ్లను బంగారు కట్టులచేత బలపరచుట సంధ్యల పండ్లను బంగారుచేత మూయుట, కల్లు కొత్తకట్టుట, ఇంకను పంటినంబంధమైన అన్నివ్యాధులను నూతనవైద్యశాస్త్రప్రకారము మిక్కిలి తక్కువ ఛార్జీకి చికిత్సచేయ నుండుట వచ్చి యున్నాము. పంటిని తీయవచ్చును సెప్పిలేకనే తీయవచ్చును.

కా ర దాం బ:— ఇది శ్రీ ధర్మబోధిని యను నాటకము. సంఘదురాచార సంస్కరణమునకు మార్గ మిందునాపబడినది. అందరు జనివిచిత్రపలయును వెల 0-4-0 పోస్ట్ జీ పేరు. ఆంధ్రపత్రికాకార్యాలయము, 7 తంజిశెట్టిపేడి, మదరాసు

సిరాబిల్లులు

నీళ్లలో వేసిన వెంటనే కరిగిపోవును. మిక్కిలి ప్రకాశమానుగ నుండును. కాగితముల చినిగిసోదు ఒకబిల్ల ఒకబిల్లి సిరాయగును. అనన్యకమును నీలివర్ణముగల నల్లటి సిరాబిల్లులు 144 టికి వెల 1-2-0. ప్రకాశమానమైనట్టియు నీలివర్ణముగల నల్లటి సిరాబిల్లులు 144 టికి ధర 2-12-0 ఎట్లటి సిరాబిల్లులు 144 ను 1-6-0 పచ్చని సిరాబిల్లులు 144 టికి 1-4-0 వెద్ద మెత్తముగ కొనువారలకు మంచి యిసామియబడును (1278) ఉత్తర ప్రత్యుత్తరము లన్నియు ఇంగ్లీషులోనే నుండవలెను. మదరాసు రాజధానికి పోలు యేజెంటు:—

మెసర్సు కె. ఎక్. వి. అశ్వరూ అండుకో, 18/286 అప్పాబిల్డింగ్సు, వై నాబాజా, మదరాసు.

BENGAL INK FACTORY.

24. Tarak hatterji Lane, Calcutta

మంచి గుణముగల శాస్త్రీయావధములు.

బృహత్ మంజుష్టాదిక్వాద

రక్తమును శుభ్రపరచుటలో ప్రత్యేకమైనది. 1/4 పాను సీసా రు 0-12-0.

చంద్రప్రభ గుటి

మూత్రవ్యాధుల యందు అమోఘముగ వనిచేయును. తులం 1-కి రు 1-0-0.

వానవలేహము

దగ్గునకు మంచిమందు.

1/4 పాను సీసా రు 0-10-0.

వ్యవహారములన్నియువాంగ్లేయభాషలో జరుపవలయును.

జాండూ ఫార్మస్యూటికల్

పద్యము

అయుర్వేద యావధముల జేయువారు బొంబాయి నెం 13.

The Zandu Pharmaceutical Works
The Ayurvedic Pharmacists.
Elphinstone Road, Bombay, 13.

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము

వెలకుదొరకు పుస్తకముల జాబితా.

1. ఆంధ్రపత్రిక సంవత్సరాది సంచికలు.

అనేక చిత్రవిచిత్రపటములతో నిండియుండును.	
మొదటి సంచిక వెల ప్రతి 1-కి	1-0-0
రెండవ " " "	1-0-0
మూడవ " " "	1-0-0
నాల్గవ " " "	(కృతులు లేవు)
ఐదవ " " "	1-0-0
ఆడవ " " "	1-0-0

ఇందు ఐరోపా మహాసంగ్రామ చరిత్రయు విశేషము.

ఏడవ సంచిక వెల ప్రతి 1-కి	1-0-0
ఎనిమిదవ " " "	1-0-0
తొమ్మిదవ " " "	1-8-0

6, 7, 8, 9 సంచికలలో ఆయా సంవత్సరములలో జరిగిన సంగ్రామ విషయములు సంక్షేపముగ చిత్రపటములతో ముద్రితమై యున్నది.

2. ఆంధ్రోద్యమము.

ఇందు ఆంధ్రమహా సభాధ్యక్షుల యావత్ స్వాసములు, ఆహ్వాన సభాధ్యక్షుల యావత్ స్వాసములు వీర చిత్రపటములు, చిత్తు శిర్మానములు సలక్షణముగా చక్కని తెలిలో వెద్దలక్షణములతో ముద్రింపబడి యున్నది. వెల ప్రతి 1-కి 1-8-0

3. ఆంధ్రసర్వకళాశాల: విద్యాప్రవృత్తి.

ఇది శ్రీ మతి కట్టమంచి రామలింగా రెడ్డి గారి విరచితము వెల 0-4-0

4. చక్రబిజ్ఞాన.

దయ్యముల సభాధ్యక్షును గురించిన శాస్త్రీయచర్చ, పా. జగన్నాథస్వామి బి. ఎ. గారి విరచితము వెల 0-8-0

5. శారదాంబ.

సంఘదురాచార సంస్కరణమునకు మార్గ మిందు చూపబడినది. ఇది శ్రీ ధర్మబోధిని యను నాటకము వెల 0-4-0

6. శ్రీరామవిజయము.

ఇది ఏదెంకముల చక్కనినాటకము. కోశలై వేంకటరమణ రావు బి. ఏ. గారిచే వ్రాయబడినది వెల 0-8-0

7. అమృతవల్లి.

1-4-0

8. బుద్ధచరిత్రము.

0-8-0

విజ్ఞానచంద్రికా పరిషత్తు పత్రికలలో బహుమతులను బడసిన కంచపల్లి కనకమ్మగారిచే అనువాదించ బడినది.

9. కవిత్వతత్త్వ విచారము.

శ్రీయూత కట్టమంచి రామలింగా రెడ్డి ఎం. గారి కృతి వెల 0-

10. తృణకంకణము

0-

11. స్నేహలత

0-

రాయప్రోలు నుల్లూరాపుగారిచే విరచితము.

12. ఏకభాషా లిపిప్రశంస

0-4-0

13. ఆంధ్రోద్యమము

ఆంధ్రోద్యమ తత్త్వమును దెలుపు చిన్ని పోత్రము 0-2-0

14. ఘోకలే చిత్రపటము 0-1-0

(పోస్టుకర్మలు వేలు.)

చిరునామ:—

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము పోస్టుబాక్సు 212 మద్రాస్